ferri, & damnatos nec in Deum ſperare, nec Deum diligere, ſed deſperatione tabeſcere, Deumque vindicem odio habere, & blaſphemare.

Accedit quod animabus illis utpote juſtis, aptantur illæ ſententiæ: *Juſtorum animæ in manu Dei ſunt* (Sap. 3. v. 1. &c.) Et *Beati mortui, qui in Domino moriuntur* (Apoc. 14. v. 13.) Hinc Eccleſia, *in Can. Miſſæ*, animas defunctorum pro quibus orat, dicit dormire in ſomno pacis; & in Chriſto quieſcere, quod vere non diceretur, ſi præter pœnas etiam torquerentur incertitudine ſui ſtatus, & metu æternæ damnationis.

§. II.

Reſpondetur Contrariis Objectis.

V. OBjicit primo Lutherus citato loco: Animas poſt mortem ad purgatorium raptas pœniſque illius carceris obrutas, præ confuſione neſcire, in quo ſtatu ſint, an damnatæ, an ſalvatæ, immo ſibi videri jam ire in damnationem, & jam eſſe in portis inferi; licet ſentiant nondum clauſam poſt ſe portam inferi, & nec dum ſe dimittere votum, & ſpem ſalutis; cum tamen hæc non appareat, fluctuant. Quod explicat exemplo illius qui judicium mortis inopinatus incidat, puta in Latrones, qui illi intentent omni ex parte mortem; licet ſtatuerint illum quidem tenere, ſed non occidere, Latrones certi quidem ſunt, eum non moriturum, ipſe vero nihil, niſi præſentiſſimam mortem videt, ſolumque ei ſupereſt, quod nondum ſit mortuus, & poſſit redimi a morte. In hoc ſtatu, inquit Lutherus, ſunt animæ in purgatorium demiſſæ.

VI. Quod confirmat dicens, in hoc pavore etiam Eccleſiam eſſe, nam ſic canit Eccleſia pro eis: *A porta inferi erue animas eorum*, & *Libera eas de ore leonis, ne abſorbeat eas tartarus &c.* Quibus videtur ſentire, quod Deus poſſit quidem eas redimere, ſed nondum eſſe certum quod velit.

His addi poteſt: Preces quas fundit Eccleſia pro defunctis indicare, quod ſententia Judicis ſuſpendatur uſque ad diem judicii. Ita enim in illis ex perſona defuncti legitur: *Dum veneris judicare terram, noli me condemnare.* Item: *Miſerere mei dum veneris in noviſſimo die.* Et *Ne recorderis peccata mea, dum veneris judicare ſeculum per ignem.* Et rurſum: *Libera me, Domine, de morte æterna in die illa tremenda, quando Cæli movendi ſunt.* His & aliis ſimilibus nonne evinci videtur, eas nondum evaſiſſe periculum damnationis?

VII. Reſpondeo ad hæc: primo ex S. Thoma, *in 4. diſt. 21. q. 1. art. 1. q. 4.* ubi referens id quod objicit Lutherus, ait: *Quidam autem dicunt, quod non eſt aliquo modo voluntaria* (pœna purgantium) *quia ſunt ita abſorpti pœnis, quod neſciunt, ſe per pœnam purgari, ſed putant ſe eſſe damnatos.* Cui reſpondet: *Sed hoc eſt falſum, quia niſi ſcirent ſe liberandos, ſuffragia non peterent, quod frequenter faciunt.*

Nego igitur aſſumptum. Nam nec dives Epulo in tormentis longe gravioribus ſtatum ſuum ignoravit, & Abraham, atque Lazarum agnovit, & fratrum ſuorum recordatus fuit, & cum ſciret, ſe non liberandum, non pro ſua liberatione rogabat, ſed optabat, ut fratres ſui monerentur, ne venirent in locum illum tormentorum. Sicut ergo dives Epulo ſuam æternam damnationem certo ſcivit in judicio Dei particulari poſt mortem ei a Judice notificato. Ita in eodem judicio ſuæ temporariæ purgationis ſententiam animæ poſt mortem ſtatim norunt.

VIII. Prævidens hoc reſponſum Lutherus: *Hic dicitur* (inquit) *quid ergo de judicio particulari; quod in morte cujuslibet hominis fama eſt agi, & Innocentius teſtatur? Videtur enim per ipſum certus fieri homo de ſuo ſtatu. Reſpondeo: quod non ſequitur, eum certum fieri, etiamſi ſit particulare judicium. Poteſt fieri, ut homo judicetur, immo accuſetur, ſed ſententia differatur, nec ei reveletur. Interim accuſante conſcientia, urgentibus dæmonibus, minante ira Dei nihil aliud faciat miſera anima, quam ut tremat a ſententia omni momento cum horrore expectata, ſicut de corporali morte facit, & minatur Deuter. 28.* Dabit tibi Dominus cor pavidum &c. Hæc Lutherus.

IX. Sed infeliciter, ut de more. Quis enim eum docuit arguere affirmative a potentia ad actum, nimirum, potuit fieri, ut ſententia judicii particularis ei non reveletur; ergo de facto ei non revelatur? Dato igitur, potuiſſe hoc fieri, nego, quod ita fiat, immo aſſero quod ſicut cuilibet reo ſententia contra ipſum lata ſtatim notificatur, ac intimatur; ita homini in judicio poſt mortem ſententia de ſuo ſtatu nota fiat, immo multo magis. Nam ſententia Dei de ſtatu finali cujuſque non feratur modo, ſed lata ſit ab æterno: judicium particulare poſt mortem, erit cuique manifeſtativum ſententiæ circa ipſum latæ, ſicut judicium univerſale erit manifeſtativum illius omnibus hominibus. Unde S. Thom. in 4. diſt. 47. q. 1. art. 1. q. 1. ad 3. *Univerſale judicium* (inquit) *magis directe reſpicit utilitatem hominum, quam ſingulos judicandorum. Quamvis ergo cuilibet homini ante judicium* (univerſale) *ſit certa notitia de ſua damnatione, vel præmio, non tamen omnibus omnium damnatio, vel præmium innoteſcet: unde judicium* (univerſale) *neceſſarium erit.* Cuique ergo ſtatim poſt mortem nota erit ſua ſors, ideoque exemplum de eo, qui inopinate trahitur ad mortem, vel cui latrones minantur mortem, non eſt ad rem. Animæ quoque hinc exeunti teſtimonium perhibet de ſecuritate ſuæ ſalutis conſcientia ipſa, quæ nullo gravi peccato eam accuſat, gratia Dei cum qua decedit, & ſpes, & charitas, quæ eam comitantur, quæ certe damnati non experiuntur. Nec verum eſt, quod animæ urgeantur dæmonibus, eiſque ſubjiciantur, ut ſupra dixi.

X. Hæc Lutheri ratiocinatio fundatur in opinione, quæ apud multos quondam invaluerat, & quam ut ſupra dixi, Calvinus probat, nimirum, omnia, tam pœnas, quam præmia manere ſuſpenſa uſque ad univerſale judicium, ut nec animæ Sanctorum præmientur in Cælo, nec damnatorum puniantur in inferno uſque ad illum diem (de qua S. Thom. *3. p. q. 59. art. 5. ad 1.* & quam probabilem S. Auguſt. viſam fuiſſe aliqui exiſtimant, ut infra) ſed contrarium fuiſſe ab Eccleſia ſtatutum, *in Tract. de Viſione*, ſæpe citatis locis oſtendi.

XI. Ad confirm. Reſpondeo, orationes Eccleſiæ quatenus poſtulant liberationem animarum a pœnis inferni, de ore Leonis, ne abſorbeat eas tartarus, referri ad illud inſtans, quo animæ a corpore migrarunt, quæ migratio tunc in memoriam revocatur, cum has orationes Eccleſia fundit, non quia timeat, eas in purgatorio poſitas poſſe ad infernum tranſire, ſed ut divina miſeratio, quæ eas in exitu a pœnis inferni eruit, uberiores ſuæ gratiæ, & clementiæ effectus in eas effundat, vel a pœnis eas liberando, vel ſaltem pœnas eis mitigando. Neque novus eſt hic ritus. Nam Incarnationem, quæ jam peracta eſt, in ſuis precibus proponit Eccleſia, ac ſi eſſet futura, ut erat temporibus Patriarcharum, dicens: *Rorate Cæli deſuper &c.* non ut Incarnatio de novo fiat, ſed ut fructus Incarnationis ad nos perveniat. Sic Chriſti paſſionem, reſurrectionem, & alia myſteria proponit nobis tamquam præſentia, dum ea anniverſaria celebratione colit, ut dicat craſtinam Chriſti paſſionem, vel præſentem ejus reſurrectionem, hodie Chriſtus reſurrexit, non quia cras fiet, vel hodie fiat, ſed quia cras celebrabitur, vel hodie celebratur memoria ejus quod factum olim fuit. Ita in anniverſaria defunctorum memoria proponit tamquam præſens inſtans exitus animæ a corpore, & orat, ut anima liberetur a morte æterna, non ut ab ea liberetur, quam ſupponit jam liberatam, ſed ulteriores liberationis effectus percipiat, nempe, vel totalem liberationem, vel mitigationem a pœna. De hoc Eccleſiæ ritu agit S. Auguſtin. *Epiſt. 23.* modo 98. *ad Bonifacium Epiſcopum.* Recolantur dicta de ſacrificio Miſſæ, *q. 2. Dub. 5. §. 3. n. 13. &c.*

XII. Addo: Eccleſiam quandoque poſtulare ea, de quibus certiſſima eſt, vel quorum jam eſt poſſeſſione donata, ut ſuum de præſtito beneficio gratum animum teſtetur, & ejus appendices, & fructus ab ipſo conſequatur. Sic Eccleſia Græca in Liturgia poſt verba Chriſti, quibus Euchariſtia conſecratur, preces fundit, quibus ſupplicat Deo: *Ut faciat panem pretioſum Corpus Chriſti ſui, & quod poſt in calice pretioſum ſanguinem Chriſti ſui, immutante ea Spiritu Sancto ſuo*, non ut converſionem panis, & vini in corpus, & ſanguinem Chriſti impetret, cum Chriſti verbis jam peracta ſit, ſed ut fructus illius applicationem fidelibus obtineat. Eodem ergo tendunt preces illæ, quas Eccleſia in Miſſa, & Officio pro defunctis facit, non ut eorum liberationem a morte æterna obtineant, hanc enim conſecutos fuiſſe ſupponit, cum eos in ſtatu gratiæ, & charitatis mortuos credat; ſed ut eis liberationem, vel accelerationem liberationis a purgatorii pœnis, quæ ſingularis primæ miſericordiæ appendix eſt illis obtineat.

XIII. Sed dices. S. Auguſt. *lib. 21. de Civit. Dei, cap. 24.* dicit, quod *Facta reſurrectione mortuorum, non deerunt, quibus poſt pœnas, quas patiuntur, ſpiritus mortuorum, impertiatur miſericordia, ut in ignem non mittantur æternum; & cap. ult.* Quibuſdam defunctis non ſufficere ſua merita, ad adipiſcendam beatitudinem, niſi aliorum meritis miſericordiam conſequantur; ſi ergo ita eſt, tales merito manent dubii, donec per aliorum ſuffragia liberentur. —— Item *in Enchiridio, c. 110.* dicit, preces Eccleſiæ defunctis: *Quibus proſunt, aut ad hoc prodeſſe, ut ſit plena remiſſio, aut certe tolerabilior fiat ipſa damnatio:* unde apparet, non omnes inde liberari, & proinde non eſſe certam eis ſuam liberationem.

Item S. Ambroſius, l. de Cain, & Abel, cap. 2. *Solvitur* (inquit) *anima corpore, & poſt finem vitæ hujus, adhuc tamen futuri Judicii ſuſpenditur ambiguo.*

S. Cyprianus, *lib. de Mortalitate* dicit quoſdam *Pendere in die judicii ad ſententiam Domini.*

Theophylactus etiam in *Luc. 12.* Ad illud *Timete eum qui poſtquam occiderit, habet poteſtatem mittendi in gehennam*, ait: *Non enim ſemper qui moriuntur peccatores, mittuntur in gehennam, ſed ſunt in poteſtate Dei, ut etiam dimitti poſſint. Hoc autem dico propter oblationes, & diſtributiones, quæ fiunt pro defunctis.*

XIV. Reſpondeo ad hæc. Ad primum ex S. Auguſtino dicunt aliqui, inter quos noſter Natalis Alexander, *Secul. 4. hiſt. differt. 44.* Probabile viſum fuiſſe S. Auguſtino, ſortem quarumdam animarum ad judicium uſque ultimum veluti ſuſpenſam manere; quibus tunc miſericordia impertienda ſit, ne in ignem mittantur æternum: & has toto hoc tempore manere dubias de ſua æterna ſalute.

Verius tamen & doctrinæ catholicæ conformius eſt Auguſt. ibi ſolum velle, quod facta generali reſurrectione, non deerunt, qui poſt pœnas, quas in purgatorio uſque ad illud tempus paſſi ſunt, non mittentur in ignem æternum, ad differentiam ſcilicet damnatorum, qui & ante, & poſt reſurrectionem hac miſericordia carebunt. Uno verbo mens D. Auguſt. ibi eſt, ante univerſale judicium in aliquibus, nempe purgatoriis pœnis detentis, fore ſpem ſalutis ſaltem in illo die; poſt autem illum diem, nullam ſpem futuram. Unde concludit: *Nimiæ præſumptionis eſt dicere, cuiquam eorum æternum ſupplicium non futurum, quod Deus ituros in ſupplicium dixit æternum, & per hujus præſumptionis perſuaſionem facere, ut de ipſa quoque vita vel deſperetur, vel dubitetur æterna.*

Ad alterum ex eodem dico, ſolum velle, quibuſdam merita propria non ſufficere ad adipiſcendam beatitudinem, niſi &c. Non ita ut niſi aliorum meritis juvarentur, beatitudinem

non eſſent conſecuturæ, ſed quod eam forte non conſequerentur, niſi poſt graviſſimas, ac diuturnas in purgatorio ſolutas pœnas.

Ad tertium vero ex eodem reſp. Per tolerabiliorem damnationem intelligere mitigationem pœnarum purgatorii, quia per ſuffragia fidelium impetratur non ſolum liberatio, vel temporis abbreviatio, ſed eam pœnarum mitigatio. Ex quibus ad ſummum ſequitur, animas ibi tentas non eſſe certas de tempore ſuæ liberationis, aut mediis quibus ad eam perveniant, non autem non eſſe certas, ſe tandem ad eam perventuras.

Ambroſii locus eodem modo exponitur, nimirum, animam corpore ſolutam adhuc ſuſpendi ambiguo, non quod ad judicium attinet vitæ, vel mortis æternæ, ſed quoad modum, & quantitatem pœnæ adhuc ſolvendæ, & tempus aſſequendæ beatitudinis: vel certe quoad tempus judicii extremi.

Quoad Theophilactum dico, non eſſe neceſſe ejus in hac parte recipi ſententiam, niſi forte dicatur eum loqui non de facto, ſed quantum eſt ex vi graviorum criminum, quæ poſt baptiſmum admiſerunt: non enim propter ea ſemper punit pœna æterna, ſed interdum in hac vita dimittit quoad culpam, & in alia quoad pœnam, quod arguitur ex orationibus, quæ pro defunctis fiunt.

XV. Secundo objicitur Scriptura. Nam Eccleſiaſte 9. v. 5. *Viventes ſciunt ſe eſſe morituros, mortui vero nihil noverunt amplius.* Et infra, v. 10. *Nec ſapientia, nec ſcientia erunt apud inferos, quo tu properas.* Item Pſalm. 6. v. 4. *Anima mea turbata eſt valde*, quod cum Eccleſia in primo nocturno de defunctis recitet, indicat maximam eorum in purgatorio turbationem, quam non haberent, niſi metuerent damnationem æternam. Nam Prov. 12. v. 21. *Non contriſtabit juſtum quidquid ei acciderit.*

XVI. Reſpondeo ad primum ex Eccleſiaſte, ibi ſenſum fieri, mortuos non habere amplius ſcientiam, ideſt, novam non acquirere ſcientiam rerum pertinentium ad hanc vitam, niſi quatenus Deus illis revelaverit. Unde S. Aug. l. de Cura pro mortuis, c. 13. *Si rebus* (inquit) *viventium intereſſent animæ mortuorum, & ipſæ nos quando eas videmus alloquerentur in ſomniis, ut de aliis taceam, me ipſum pia mater nulla nocte deſereret, quæ terra marique ſecuta eſt, ut mecum viveret &c.* Et ponit exemplum in rege Joſia, cui *pro magno beneficio promiſit Deus, quod eſſet ante moriturus, ne videret mala, quæ ventura illi loco, & populo minabatur.* Dici etiam poteſt cum S. Hieronymo, *Comment. in Eccleſiaſten*, ſenſum eſſe, quod mortui, nec juſte quidquam jam poſſunt agere, nec peccare, nec virtutes addiſcere, nec vitia.

Ad id quod additur ex Proverb. dico, ſignificari, quod juſtus quidquid ei acciderit æquo animo ſit laturus, & hoc modo animæ in purgatorio exiſtentes, quia ſibi juſte illatas pœnas patienter ferunt, & etiam dilationem gloriæ. Unde pœnarum acerbitas eas quidem valde turbat, ſed non ſic ut eas patienter non ferant, aut de futura ſalute dubitent.

XVII. Tertio objiciunt: ſecuritas, ſeu certitudo ſalutis magna pars eſt beatitudinis, ſicut e contra certitudo damnationis magna pars eſt gehennæ: atqui animæ illæ nullam adhuc beatitudinis partem adeptæ ſunt, ſed poſt purgationem eis tota ſimul tribuitur; ergo &c.

Confirmatur. Si de ſua ſalute ſecuræ eſſent, pœna purgatorii non eſſet graviſſima, quia magnam eis conſolationem, & gaudium afferret certitudo ſalutis.

Rurſus ſequeretur, quod nec ſperarent ſuam beatitudinem, ſicut enim malum apprehenſum, ut inevitabile non eſt objectum timoris, ita bonum apprehenſum, ut inamiſſibile, non eſt objectum ſpei, quia non apprehenditur, ut arduum.

XVIII. Reſpondeo, neg. min. Cum enim animæ defunctorum jam pervenerint ad terminum, nihil prohibet, immo valde congruum eſt, eas donari illa felicitatis parte, ut ſciant, ſe ad terminum vitæ, & ſui perículoſi certaminis perveniſſe, nec amplius cadere poſſe, atque ſint de præmio ſecuræ.

Ad Confirmat. nego maj. Nam certitudo ſalutis etſi magnam præſtet conſolationem, & gaudium quantum eſt ex parte objecti; poteſt tamen conſiſtere cum maximo dolore propter pœnam aliunde illatam, quemadmodum in Chriſto patiente contigit. Nam gaudium, & triſtitia eorum in gradibus intenſis ſeſe admittunt in eodem ſubjecto, ubi objecta ſunt diverſa.

Ad id quod additur, nego ſimiliter maj. Neque enim certitudo conſequendi bonum ſperatum tollit ſpem, ſeu eſt contra rationem ſpei, quamdiu non eſt obtentum, maxime ſi difficultates quædam ſuperandæ ſint, priuſquam obtineatur. Quia tunc adhuc eſt conſiderabile ut futurum, & arduum. Et quamvis animæ illæ non timeant gehennam, timent tamen diuturnitatem pœnarum, & triſtantur, ſe non poſſe gloriam, quam expectant, cito conſequi. Quod vero dicitur, timorem non eſſe de malo inevitabili, verum eſt, ſi intelligatur de malo præſenti (de quo potius eſt triſtitia) cæterum timorem eſſe etiam de malo inevitabili nondum præſenti, oſtendi, *Tom. 1. in 3. p. Tract. de Incarn. q. 5. Dub. 8. §. 1. a. n. 10.* Et ſic timorem in animabus purgatorii admittimus, non quidem gehennæ, ſed diuturnitatis pœnarum, in quibus verſantur.

XIX. Quarto objiciunt. Gregorius, *l. 4. Dialog. c. 36.* refert, cujuſdam Stephani mortui ſententiam alteri per extaſim viſam adhuc pendere. —— Similiter, *l. 4. Revel. S. Birgittæ, c. 8.* introducitur Angelus de quadam anima dicens, ſe non intelligere, utrum poſt purgationem ventura ſit ad requiem, an vero damnata ſit.

XX. Reſpondeo ad id quod ex Gregorio refertur, quod legenti conſtabit, de illo Stephano finalem nondum fuiſſe pronuntiatam ſententiam, quia ejus anima ad corpus iterum revocata fuit, & novo certamini hac in vita expoſita, & proinde novo periculo. —— Ad id quod additur (ſi tamen verum eſt) dico, ad extraordinariam providentiam pertinere. Dico ſi verum eſt. Quia verius videtur, hanc revelationem eſſe unam ex illis, quæ neque ſunt factæ S. Birgittæ, neque ab ea ſcriptæ, ſed ejus nomine ab aliis promulgatæ. Vide Baronium *ad ann. Chriſti 604. n. 46.* ubi de hujuſmodi revelationibus idem ſentit quod de revelatione liberationis animæ Trajani ab inferno ſupra diximus.

XXI. Ex quo igitur animæ in purgatorio de ſua ſalute certæ ſint, ſecuræ, infertur, quod non invite, ſed prorſus voluntarie pœnas illas patiantur: & tamen pro eis orare debeamus. Hoc aſſerit citato loco Lutherus ipſe, ubi hæc habet: *Si volenter pœnas ferunt animæ, cur pro eis oramus? Reſpondeo: niſi eas volenter ferrent, certe damnatæ eſſent. Sed numquid non ideo optare debent orationes? Quando Apoſtolus optavit pro ſe orationes fieri, ut liberaretur ab infidelibus, & ſibi oſtium verbi aperiretur, qui tamen omni fiducia plenus mortem contemnere ſe gloriabatur? Etiamſi animæ non optarent orationes, tamen noſtrum eſt eorum labori condolere, & ſuccurrere oratione, ſicut quibuslibet aliis, quantumlibet fortiter patientibus. Deinde cum animæ non adeo doleant pœnæ præſentis, quam horrere inſtantis ſibi & intentatæ perditionis, non eſt mirum, ſi cupiant ſuffragium, ut perſeverent, & non deficiant in fiducia, cum ſint incertæ (ut dixi) de ſtatu ſuo, nec tam timeant pœnas inferni, quam odium Dei, quod eſt in inferno, ſicut dicitur non eſt in morte, qui memor ſit tui, in inferno quis confitebitur tibi? Et ſic patet quod non timore pœnæ patiuntur, ſed amore juſtitiæ ut ſupra. Timent etiam magis, ut non laudent, & ament Deum (quod fieret in inferno) quam ne patiantur, & hoc eorum ſanctiſſimum, ſed anxioſiſſimum deſiderium merito juvat omnis Eccleſia quantum poteſt, maxime quando Deus vult illas per Eccleſiam juvari.* Hactenus Lutherus. Qui tamen in hoc errat, ex dictis, quod vult, animas in purgatorio anxias, & timidas eſſe de ſua æterna ſalute, & ne deficiant a juſtitiæ, & amore Dei, cum in hoc confirmatæ ſint, ſecuræ, & Eccleſia non propter hoc oret pro eis, nec ipſæ velint pro ſe orari; ſed ſolum, ut eis mitigetur pœna, & tempus conſequendæ gloriæ, de qua certæ ſunt, eis acceleretur.

QUÆSTIO IV.

De Suffragiis Mortuorum.

DE hac materia ſermonem habuimus in Quæſt. de Indulgentiis, hic eam cum S. Th. *in 4. diſt. 45. q. 2. & q. 71. Suppl.* ex inſtituto tractabimus.

DUBIUM I.

An aliquibus Suffragia proſint?

§. I.

An Suffragia per unum facta, aliis prodeſſe poſſint.

I. NOtat S. Th. hac q. 71. art. 1. *Quod actus noſter ad duo valere poteſt. Primo ad aliquem ſtatum acquirendum, ſicut per opus meritorium homo acquirit ſtatum beatitudinis; ſecundo ad aliquid conſequens ſtatum, ſicut homo per aliquem actum meretur præmium accidentale, vel dimiſſionem pœnæ. Ad utrumque autem horum actus noſter dupliciter valere poteſt: uno modo per viam meriti, alio modo per viam orationis Et eſt differentia inter iſtas duas vias: quia meritum innititur juſtitiæ, oratio autem miſericordiæ; orans enim impetrat petitum ex ſola liberalitate ejus, qui oratur.*

His ſuppoſitis dicit: *Quod opus unius nullo modo poteſt alteri valere ad ſtatum conſequendum per viam meriti, ut ex his, quæ ego facio, alius mereatur vitam æternam, quia ſors gloriæ redditur ſecundum menſuram accipientis. Unuſquiſque autem ex actu ſuo diſponitur; & non ex alieno, & dico diſpenſationem dignitatis ad præmium. Sed per viam orationis; etiam quantum ad ſtatum conſequendum, opus unius alteri, dum eſt in via, valere poteſt, ſicut quod unus homo impetrat alteri primam gratiam. Cum igitur impetratio orationis ſit ſecundum liberalitatem Dei, qui oratur, ad omnia illa impetratio orationis ſe poteſt extendere, quæ poteſtati divinæ ſubſunt ordinate.*

Sed quantum ad aliquid, quod eſt conſequens, vel acceſſorium ad ſtatum, opus unius poteſt valere alteri, non ſolum per viam orationis; ſed etiam per viam meriti. Quod quidem dupliciter contingit. Vel propter communicantiam in radice operis, quæ eſt charitas, in operibus meritoriis: & ideo omnes, qui ſibi invicem charitate connectuntur, aliquod emolumentum ex mutuis operibus reportant, tamen ſecundum menſuram ſtatus uniuſcujuſque; qui etiam in patria unuſquiſque gaudebit de bonis alterius: Et inde eſt, quod articulus fidei ponitur, Sanctorum communio. *Alio modo ex intentione facientis, qui aliqua opera ſpecialiter ad hoc facit, ut talibus proſint. Unde iſta opera quodammodo efficiuntur eorum, pro quibus fiunt, quaſi eis a faciente collata. Unde poſſunt eis valere, vel ad impletionem ſatisfactionis, vel ad aliquid hujuſmodi, quod ſtatum non mutat.*

Ex qua S. Thom. doctrina bene notanda apparet. Primo. Quod bona opera unius nequeunt valere alteri per modum meriti ad ſtatum gratiæ, vel gloriæ conſequendum, quia ad hunc unuſquiſque ſolum propria diſpoſitione poteſt pervenire: poſ-

ſunt tamen alteri valere per modum orationis, & impetrationis a divina liberalitate. Secundo. Quod opera bona unius poſſunt valere alteri etiam per modum meriti ad impletionem ſatisfactionis, vel diminutionem pœnæ, ſive ejus communicationis in charitate, qua omnes juſti ſunt unum, ſive intentionis illius, qui ea facit ſpecialiter alteri applicando. Unde ibidem, *ad* 1. ait: *Quod opus, quod pro aliquo fit, efficitur ejus pro quo fit. Et ſimiliter, quod eſt ejus, qui mecum eſt unum, quodammodo eſt & meum. Unde non eſt contra divinam juſtitiam, ſi unus fructum percipit de operibus factis ab eo, qui eſt unum ſecum in charitate, vel ab operibus pro ſe factis. Hoc etiam ſecundum humanam juſtitiam contingit, ut ſatisfactio unius pro alio accipiatur.*

II. Non tamen per opera mala unius poteſt alter puniri, vel damnum accipere niſi eis conſenſerit, vel participaverit. Nam ut ibidem, ait ad 4. *Auferri alicui quod ei debetur; hoc directe juſtitiæ repugnat: ſed dare aliquid alicui, quod ei non debetur, hoc non eſt juſtitiæ contrarium, ſed metas juſtitiæ excedit; eſt enim liberalitatis. Non autem poſſet aliquis lædi ex malis alterius, niſi aliquid ei de ſuo ſubtrahatur. Et ita non convenit, quod aliquis puniatur pro peccatis alterius, ſicut quod emolumentum percipiat ex bonis alterius.*

III. Neque hoc erit metere ab aliis ſeminata contra dictum Apoſtoli, ad Galat. 6. v. 8. *Quæ enim ſeminaverit homo, hæc & metet*. Nam ut ait idem S. D. ibidem ad 1. *Meſſis illa eſt perceptio vitæ æternæ, ſicut habetur Joan.* 4. Et qui metit, fructum congregat in vitam æternam: *Sors autem vitæ æternæ non datur alicui, niſi pro propriis operibus: quia etſi aliquis alteri impetret, aut ad vitam perveniat, nunquam tamen hoc fit, niſi mediantibus operibus propriis: dum ſcilicet precibus alicujus, gratia alicui datur, per quam meretur vitam æternam.* Sic precibus Monicæ gratia converſionis data fuit filio Auguſtino, qua poſtea tot eximia opera fecit, ac in Eccleſia ſeminavit, quibus meſſuit vitam æternam.

IV. Hinc ut docet ibi, *ad* 3. Nemo laudatur niſi ex operibus propriis per ſe loquendo: quamvis laudari poſſit ex operibus alterius quaſi per accidens, ſecundum quod ipſa eſt aliquo modo operum illorum cauſa, conſilium, vel auxilium præbendo, ſeu inducendo, vel quocumque alio modo. Ex propria tamen diſpoſitione, & operibus laudem, & præmium ſibi quiſque comparabit, & ſic verificabitur, juxta illud Pſ. 61. v. 12. *Tu reddes unicuique juxta opera ſua.*

§. II.

An Suffragia vivorum mortuis proſint. Et primo: An pueris in Limbo exiſtentibus?

V. NEgant univerſaliter hæretici veteres, ut Aerius, & Recentiores contra quos probavimus exiſtentiam purgatorii, ad quam probandam uſi ſumus antiqua Eccleſiæ conſuetudine, quæ ab initio conſuevit preces, & oblationes pro defunctis facere, quod non feciſſet, niſi eos juvari exiſtimaſſet. Unde ibi dicta, ſunt huc revocanda, & præcipue locus ille ex 2. Mach. cap. 12. *Sancta & ſalubris eſt cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis ſolvantur*, quem locum explicavimus, & ab impugnationibus adverſariorum defendimus. Pro qua conſuetudine, addit S. Th. hac *q.* 71. *a.* 2. in arg. *ſed contra*, teſtimonium S. Auguſtin. *l. de Cura pro mortuis, cap.* 1. dicentis: *In Machabæorum libris legimus oblatum pro mortuis ſacrificium. Sed etſi nuſquam in Scripturis veteribus omnino legeretur, non parva eſt univerſæ Eccleſiæ, quæ in hac conſuetudine claret, auctoritas, ubi in precibus Sacerdotis, quæ Domino Deo ad ejus altare funduntur, locum ſuum habet etiam commendatio mortuorum.*

VI. Verum quia ex animabus defunctorum modo aliquæ ſunt in Limbo, ut animæ puerorum, qui ſine baptiſmo deceſſerunt, animæ damnatorum, qui in inferno ſunt, animæ beatorum, quæ clara Dei viſione fruuntur, & animæ purgantium, quæ a clara Dei viſione detinentur, donec vel culpam expiaverint, vel debitam pro culpa pœnam ſolverint; ut ea quæ certa ſunt, ab iis quæ in quæſtionem vocamus, ſeparentur,

VII. Dico primo. Nec animæ puerorum, qui ſunt in Limbo, nec damnatorum, qui ſunt in inferno, nec beatorum, qui ſunt in gloria orationibus, & ſuffragiis vivorum juvari poſſunt, ideoque Eccleſia pro eis non orat. Prima pars traditur a S. Thom. dicta *q.* 71. *Suppl. a.* 7. Quia ut precibus Eccleſiæ anima defuncti juvari poſſit, debet eſſe membrum illius corporis, cujus caput eſt Chriſtus, conjunctum ei per gratiam, & charitatem, & in ſtatu, qui mutari poſſit; ſed nihil horum eſt in animabus puerorum exiſtentium in limbo, quia nec baptiſmo Chriſto, & Eccleſiæ conjunctæ fuerunt, nec ſunt in ſtatu gratiæ, ſed in peccato originali, nec ſtatus earum mutari poteſt: *Maxime quantum ad meritum eſſentialis præmii, vel pœnæ*: ergo &c. Quamvis autem animæ illæ ibi non detineantur, niſi pro peccato alieno, ac proinde decens videatur, ut ſuffragio juvari poſſint; Attamen hoc quidem valere poteſt, dum ſunt in ſtatu vitæ præſentis, ſed ut dicit S. Th. ibi ad 1. *Animæ puerorum in limbo exiſtentes ſunt in tali ſtatu quod juvari non poſſint, quia poſt hanc vitam non eſt tempus gratiam acquirendi.*

Neque contrarius eſt S. Auguſt. dum, *in Enchiridio, c.* 110. dicit: *Eccleſiæ ſuffragia pro non valde malis propitiationes ſunt*, quaſi pueri, qui mitiſſima pœna in limbo puniuntur, computentur inter non valde malos. —— Nam ut ait S. Th. citatus ad 2. *Auguſtinus loquitur de non valde malis, qui tamen baptizati ſunt, quod patet ex hoc, quod præmittitur*: Cum ergo ſacrificia, ſive altaris, ſive quarumcumque eleemoſynarum pro baptizatis omnibus offeruntur &c.

§. III.

Secunda pars de Damnatis.

VIII. DE hoc agit S. Thom. dicta *q.* 71. *a.* 5. ubi refert varias opiniones quæ ante ipſum extiterunt. Nam præter errorem Origenis quem ſupra, *Tom.* 2. *in* 1. *p. q.* 9. *de Pœna Dæmonum, Dub.* 5. rejecimus, aliqui diſtinguebant inter tempus ante judicium & poſt judicium, *Dicentes, quod poſt diem judicii nullus in inferno exiſtens aliquo ſuffragio juvabitur, ſed ante diem judicii aliqui juvantur ſuffragiis Eccleſiæ.* Quantum etiam ad perſonas in inferno damnatas dicebant, aliquos eſſe valde malos, *Qui ſcilicet ſine fide, & ſacramentis deceſſerunt, & talibus quia de Eccleſia non fuerunt, nec merito, nec numero, ſuffragia Eccleſiæ prodeſſe poſſunt.* Alios vero eſſe non valde malos, *qui ſcilicet de Eccleſia fuerunt numero, & fidem habentes, & ſacramentis imbuti, & aliqua opera de genere bonorum facientes; & talibus ſuffragia Eccleſiæ prodeſſe debent.* Ne autem in Orientis errorem incidere viderentur, diverſas evaſiones excogitarunt.

Prepoſitivus enim dixit, quod tantum poſſunt pro damnatis ſuffragia multiplicari, quod a tota pœna reddantur immunes, non quidem ſimpliciter, ut Origenes poſuit, ſed ad tempus, ſcilicet uſque ad diem judicii: tunc enim animæ iterato corporibus conjunctæ, in pœnas inferni ſine ſpe veniæ retrudentur. —— Sed hoc derogare videtur divinæ providentiæ (inquit S. Th.) *quæ nihil in rebus inordinatum relinquit: culpa autem non poteſt ordinari niſi per pœnam. Et ideo cum culpa continue maneat in damnatis, eorum pœna nullatenus interrumpitur.*

Et ideo Porretani alium modum invenerunt dicentes, quod ſicut in continuo partes cum ſint finitæ, tamen in infinitum dividi poſſunt, & nunquam per diviſionem conſumuntur; ſic dicunt per primum ſuffragium diminui aliquotam partem pœnæ, & per ſecundum diminui partem remanentis, & ſic proportionaliter in infinitum.

Sed inquit S. Doct. *Iſte modus multipliciter defectivus eſt. Primo. Quia infinita diviſio, quæ congruit continuæ quantitati, non videtur poſſe ad quantitatem ſpiritualem transferri. Secundo. Quia non eſt aliqua ratio, quare ſecundum ſuffragium minus de pœna diminuat, quam primum, ſi ſit æqualis valoris. Tertio. Quia pœna diminui non poteſt, niſi diminuatur & culpa, ſicut nec auferri, niſi ea ablata. Quarto. Quia in diviſione lineæ tandem pervenitur ad hoc, quod non eſt ſenſibile: corpus enim ſenſibile non eſt in infinitum diviſibile. Et ſic ſequeretur, quod poſt multa ſuffragia pœna remanens propter ſui parvitatem non ſentiretur, & ſic non eſſet pœna.*

IX. Alii propterea, ut Antiſiodorenſis, dicunt, quod *Suffragia proſunt damnatis, non quidem per diminutionem pœnæ, vel per interruptionem, ſed per confortationem patientis, ſicut ſi homo portaret grave onus, & faciem ſuam perfunderet aqua; ſic enim confortaretur ad melius portandum. Cum tamen onus ſuum in nullo levius fieret.* —— Sed hoc etiam rejicitur a S. Th. quia cum culpa damnati immutata maneat, non poteſt eſſe, quod levius pœnam ferat, & inſuper quia eſt præſumptuoſum, Sanctorum dictis contrarium, & vanum, nullaque auctoritate fultum propter rationes infra adducendas. —— Nec etiam ſuſtineri poteſt quod alii dicunt, nempe, per ſuffragia minui eis dolorem, quia vident ſe non eſſe a viventibus penitus derelictos: Hoc enim ſupponit, damnatos cognoſcere, quæ hic aguntur, & ſuffragiorum notitiam ad eos pervenire, quod tamen ſecundum legem communem eſt falſum.

X. Dicendum ergo eſt ſimpliciter, quod ſuffragia non proſunt damnatis, nec pro eis Eccleſia orare intendit: *Tum quia damnati in inferno ſunt extra vinculum charitatis, ſecundum quam opera vivorum continuantur defunctis. Tum quia totaliter ad vitæ terminum pervenerunt recipientes ultimam pro meritis retributionem, ſicut & Sancti, qui ſunt in patria. Quod enim adhuc reſtat de pœna, vel gloria corporis, hoc eis rationem viatoris non præbet, cum gloria eſſentialiter, & radicaliter conſiſtat in anima, & ſimiliter miſeria damnatorum. Et ideo non poteſt pœna eorum diminui, ſicut nec gloria Sanctorum augeri.*

XI. Nec dicas: ergo ſaltem accidentaliter pœna damnatorum per ſuffragia poteſt diminui, ſicut gloria Beatorum per honorem eis exhibitum accidentaliter augetur. —— Nego enim conſeq. Tum quia ut dicebamus cum S. Th. ſuffragiorum, quæ pro eis fiunt, non ſinitur a Deo notitia eis pervenire, ait enim S. Aug. l. de Cura pro mort. *c.* 13. *Ibi ſunt ſpiritus defunctorum, ubi non vident quæcumque aguntur, aut eveniunt in iſta vita hominibus*, quod præcipue de damnatis eſt verum. Tum etiam quia etſi cognoſcerent ſuffragia, quæ pro eis fiunt, experiendo, ea ſibi nihil prodeſſe, augeretur eorum dolor magis, quam minueretur. Si ergo ut ſupra dictum eſt, Chriſtus ſuo deſcenſu ad inferos nihil levaminis attulit damnatis, ſed potius eorum dolorem auxit, dum ſe indignos fructu paſſionis ejus, quo Sancti fruebantur, agnoverunt; multo minus ſolamen accipient ex ſuffragiis, ſed magis in deſperationem, & rabiem convertentur.

VII. Supereſſet objectio de anima Trajani precibus S. Gregorii ab Inferno liberati. —— Sed quia de hoc abunde egimus ſupra, *Q.* 2. *de Deſcenſu Chriſti ad inferos D.* 2. *§.* 2. *n.* 19. ideo ad ibi dicta Lectorem remitto. —— Addi poteſt, in Vitis Patrum, & apud Damaſcenum legi, quod Macharius, inventa in via, Calvaria cujuſdam defuncti, oratione præmiſſa, quæſivit, cujus caput fuiſſet, & caput reſpondit, quod fuerat ſacerdotis gentilis, qui in inferno erat damnatus; &

tamen confeſſus eſt, oratione Macharii, ſe, & alios juvari. —— Sed narrationem iſtam eſſe fabuloſam ex eo conjicitur, qua in Lauſiaca Palladii hiſtoria, ad quam ſe refert auctor illius Sermonis de defunctis, qui Damaſceno tribuitur, nulla fit mentio, vel cranii, vel hiſtoriæ de Machario.

Si tamen eam admittere velimus, reſponderi poteſt cum S. Th. dicta *q.* 71. *a.* 5. ad 4. *Quod illud adjutorium non erat in hoc, quod pœna illorum diminueretur, ſed in hoc ſolo (ut ibidem dicitur) quod eo orante concedebatur eis, ut mutuo ſe viderent: & in hoc aliquod gaudium, non verum, ſed phantaſticum habebant, dum implebatur hoc quod deſiderabant; ſicut & Dæmones gaudere dicuntur, dum homines ad peccatum pertrahunt, quamvis per hoc eorum pœna nullatenus minuatur: ſicut nec minuitur Angelorum gaudium per hoc, quod malis noſtris compati dicuntur.*

XIII. Objici etiam poteſt S. Aug. *in Enchiridio, c.* 110. dicens, quod *Quibus proſunt*, ſuffragia, *vel ad hoc proſunt, ut ſit plena remiſſio, vel certe ut tolerabilior fiat ipſa damnatio.* —— Sed ad hoc reſpondet S. Th. citato loco, ad 2. *Quod in verbis illis damnatio large accipitur pro quacumque punitione, ut ſic includat etiam pœnam purgatorii, quæ per ſuffragia quandoque totaliter expiatur, quandoque autem non, ſed diminuitur.*

XIV. Si tandem dicas: Si pro omnibus vivis, etſi peccatoribus, ac impiis, oratio utilis eſt, cur non etiam pro omnibus defunctis, etſi in ſtatu peccati, & damnationis, cum magis acceptetur ſuffragium pro defuncto, quam pro vivo, ait Dionyſ. *c. ultimo, Eccl. Hier.*

Reſpondeo cum eodem S. Thom. ad 3. *Quod quantum ad hoc magis acceptatur ſuffragium pro mortuo, quam pro vivo, quia magis indiget, cum non poſſit ſibi auxiliari, ſicut vivus poteſt. Sed quantum ad hoc vivus eſt melioris conditionis, quia poteſt transferri de ſtatu culpæ mortalis, quod de mortuis dici non poteſt.*

§. IV.

Tertia Pars de Beatis.

XV. SUffragia nihil prodeſſe poſſe Sanctis in Patria beatis, oſtendit S. Th. dicta, *q.* 71. *a.* 8. his verbis: *Suffragium de ſui ratione importat quamdam auxiliationem, quæ non competit ei qui defectum non patitur. Nulli enim juvari competit, niſi ei qui indigens eſt. Unde cum Sancti, qui ſunt in patria, ſint ab omni indigentia immunes*, inebriati ab ubertate Domus Dei (Pſal. 35.) *eis juvari per ſuffragia non competit.*

XVI. Hoc docuerat S. Auguſtinus, *Serm.* 17. *de Verb. Apoſt.* (modo *Serm.* 159.) *c.* 1. dicens: *In patria nullus orandi locus erit, ſed tantum laudandi. Quare orandi locus nullus erit? Quia nihil deeſt. Quod hic creditur, ibi videtur, quod hic ſperatur, ibi tenetur, quod hic petitur, ibi accipitur. Perfectio tamen in hac vita eſt, ad quam Sancti Martyres pervenerunt. Ideoque jubet Eccleſiaſtica diſciplina, quod fideles noverunt, cum Martyres eo loco recitantur ad altare Dei, ibi non pro ipſis oretur: pro cæteris autem commemoratis defunctis oretur. Injuria eſt enim pro Martyre orare, cujus nos debemus orationibus commendari.* Dicit autem non eſſe orandum ſpecialiter pro Martyribus, nam ob inſignem publice notam fidei uſque ad mortem confeſſionem pro eis non orabat Eccleſia. Nam pro aliis etiam eximie ſanctis, qualis erat Auguſtini Mater, & Auguſtinus ipſe, aliique multi Sancti Confeſſores, oratum fuiſſe a fidelibus, manifeſtum eſt, tum *ex l.* 9. *Confeſſ. c.* 13. tum *ex ejus vita apud Poſſidium*, & aliunde. Non enim ſatis conſtabat, eos ſic ex hac vita deceſſiſſe, ut nihil purgandum ſecum auferrent, ideoque viventium ſuffragiis jam non egerent. Sed de Martyribus eo ipſo quod Eccleſiæ conſtabat, eos pro Chriſto vitam dediſſe, conſtabat etiam eos ex charitate eximia plene purgatos ad cæleſtem patriam illico tranſiſſe. Quare, *Tract.* 44. *in Jo.* de Martyribus, ait: *Ideo quippe ad ipſam menſam non ſic eos commemoramus, quemadmodum alios qui in pace requieſcunt, ut etiam pro eis oremus, ſed magis ut ipſi pro nobis, ut eorum veſtigiis adhæreamus: quia impleverunt ipſi charitatem, qua Dominus dixit* (Jo. 15. v. 13.) *non poſſe eſſe majorem.*

XVII. Neque etiam orandum eſt pro Sanctis Confeſſoribus, & Virginibus, de quibus conſtat nobis cum Chriſto regnare, etſi Martyres non ſint, cujuſmodi ſunt omnes, quos Eccleſia catalogo Sanctorum ſolemni ritu adſcripſit. Quare Innocentius III. c. Marthæ de celebrat. Miſſ. *Cum* (inquit) *Sacræ Scripturæ dicat auctoritas, quod injuriam facit martyri, qui orat pro martyre; idem eſt ratione conſimili de aliis Sanctis ſentiendum, quia orationibus noſtris non indigent, pro eo quod cum ſint perfecte beati, omnia eis ad vota ſuccedunt, ſed nos potius orationibus eorum indigemus &c.* ubi nota, quod nomine *Sacræ Scripturæ* intelligit Innocentius Scriptum S. Auguſtini, a quo prodiit illud dictum: hoc enim nomine ſcripta etiam Sanctorum Patrum comprehendunt Mag. Sent. & alii.

XVIII. Sed in contrarium affertur. Primo. Quod Eccleſia in Collecta Miſſæ ſæpe dicit: *ſicut Sanctis tuis proſunt ad gloriam*, ſcilicet ſacramenta: *ita nobis proficiat ad medelam*, ergo ſacramenta, & ſuffragia proſunt Sanctis.

Reſpondeo cum S. Th. dicto a. 8. ad 1. *Quod hujuſmodi locutiones non ſic ſunt intelligendæ, quaſi Sancti in gloria proficiant quantum ad ſe, quod eorum feſta recolimus: ſed quia nobis proficit, qui eorum gloriam ſolemnius celebramus. Sicut ex hoc quod Deum cognoſcimus, vel laudamus, ſic quodammodo ejus gloria in nobis creſcit, nihil Deo, ſed nobis accreſcit.* Utrumque enim recte dicitur, quia utrumque bonum eſt & a divina bonitate expectandum, nempe Sanctorum gaudium ſimul, & gloriam creſcere, & nos divina Myſteria ſancte tractando veniam obtinere, & medelam. Quocirca ſicut dicentes Deo *ſanctificetur nomen tuum*, petimus, ut nomen Dei glorificetur, ac præterea, ut Chriſtiani ſancte vivant, illud nimirum ut finem, iſtud ut medium: ita pro gloria Sanctorum offerentes, & eorum glorificationem accidentalem petimus, & populi fidelis in offerendo fructum pietatis, ac devotionis. Unde S. Th. citato loco, ad 2. ait: *Non ſequitur, quod ſacrificia pro fidelibus defunctis oblata ſanctis proſint; ſed quod ex meritis Sanctorum quæ recoluntur, vel ſignificantur in ſacramento, proſint aliis, pro quibus offeruntur.*

XIX. Secundo affertur: Sacrificia vere offerri etiam pro Sanctis. Primo. Nam Innoc. III. Cap. *Cum Marthæ* ſupra citato teſtatur, ſecundum antiqua Miſſalia in die S. Leonis (quem non primum intelligit, ſed ſecundum) ſolitam legi hanc orationem ſecretam: *Annue nobis Domine, ut animæ famuli tui Leonis hæc proſit oblatio*, eamdem, quæ hodie pro uno defuncto legitur. Quæ oratio licet poſtea mutata fuerit in iſtam: *Annue nobis quæſumus Domine, ut interceſſione beati Leonis hæc nobis proſit oblatio*, ut ibidem ſcribit Innocentius, eam tamen mutationem non omnia Miſſalia receperunt, cum in aliquibus extra Ritum Romanorum in feſto S. Leonis, & Gregorii primi, adhuc recitetur. Immo in omnibus Miſſalibus in feſtis Athanaſii, Baſilii, & in communi confeſſoris Pontificis, ſic orat Sacerdos: *Sancti Confeſſoris tui, atque Pontificis, quæſumus Domine annua ſolemnitas pietati tuæ nos reddat acceptos, ut per hæc piæ placationis officia, & illum beata retributio comitetur, & nobis gratiæ tuæ dona conciliet.*

XX. Secundo. Patres interdum dicunt, ſacrificium offerri Deo pro Apoſtolis, Martyribus, Prophetis. Sic Cyrillus Hieroſol. *Catecheſ.* 5. Myſtagogica, Epiphanius, *Hæreſ.* 75. Chryſoſtomus, *in Liturgia*, & ante omnes Cyprianus, *Ep.* 34. *ad Clerum, & Plebem*, de quibuſdam martyribus ſic ſcribit: *Sacrificia pro eis ſemper, ut meminiſtis offerimus, quoties Martyrum paſſiones, & dies anniverſaria commemoratione celebramus.* Et *Ep.* 37. vult annotari, & ad ſe præſcribi diem mortis martyrum, ut in die anniverſario paſſionis eorum, poſſit pro iis nominatim offerre ſacrificium.

XXI. Reſpondet ad primum, idem Innocentius ibi: *Quod in pleriſque orationibus continetur*, proſit, vel proficiat huic Sancto, vel illis: *talis oblatio ad gloriam, & honorem ita debet intelligi, ut ad hoc proſit, quod magis a fidelibus glorificetur in terris, licet plerique reputent non indignum, Sanctorum gloriam uſque ad judicium augmentari; & ideo Eccleſiam interim ſane poſſe augmentum glorificationis eorum optare*, ſic ille. Quæ poſtrema verba de augmento gloriæ accidentalis, non eſſentialis ſunt accipienda.

Rurſus non eſt neceſſe, omnem orationem eſſe ſuffragium, cum oratio poſſit fieri etiam pro non indigente, ſi per illam petantur illi bona nondum habita, & aliquando habenda, ſuffragium vero non fit niſi pro indigente. Et hoc modo orationes fieri poſſe pro Sanctis non eſt improbabile, non petendo illis aliquid a noſtris orationibus dependens, quo indigeant ad eorum felicitatem; ſed a Deo gloriam externam, ut magis, & magis honorificentur, vel gloriam corporum, quam pro certo ſunt recepturi vi beatitudinis jam adeptæ.

XXII. Reſponderi poteſt. Secundo, Quod attinet ad orationem, cujus ſecundum antiquiores Miſſales meminit Innocentius, quæ procedente tempore fuit mutata (cum Gloſſa) Hoc ſolum indicari pro anima S. Leonis, & Gregorii oratum fuiſſe antequam inter Sanctos ab Eccleſia adſcriberentur; quo modo S. Aug. oravit, & ſacrificia obtulit pro anima Monicæ ejus Matris, etiam multis annis poſt ejus mortem, & hoc ab aliis fieri optavit, eſto ſancte vixiſſet, & objicit. Procedente autem tempore, cum Leo, & Gregorius publico Eccleſiæ judicio fuerint adſcripti inter ſanctos, non pro ipſis amplius oravit, ſed ipſos orare cœpit Eccleſia, ut pro nobis apud Deum intercedant, & conſequenter Oratio ad Altare mutata eſt. Quæ res multum facit ad oſtendendum contra Sectarios, quam generalis fuerit olim oratio pro defunctis, quando ne quidem valde Sancti Confeſſores, & Pontifices ab ea eximebantur. —— Orationes vero quæ adhuc pro ſanctis recitantur in adjuncta collecta, quæ legitur in feſtis Baſilii, Athanaſii &c. non petunt, ut eis retributio eſſentialis rependatur (quia petunt ut nobis *gratiam concilient*) ſed ut *retributio eos comitetur*, nempe ut retributionem, quam in anima poſſident, gloria etiam corporis, vel gloria accidentalis comitetur.

XXIII. Ad ſecundum. Obſervo, S. Cyrillum dicta *Catecheſi* 5. in qua ritum ſacrificii deſcribit, aliter loqui de Apoſtolis, Prophetis, & Martyribus, aliter de defunctis ſanctis Patribus, Epiſcopis. De illis enim dicit puram commemorationem fieri, ut per eos Deus ſuſcipiat noſtras preces: *Poſtea* (inquit) *recordamur eorum quoque, qui obdormierunt; primum Patriarcharum, Prophetarum, Apoſtolorum, Martyrum, ut Deus eorum precibus, & legationibus orationem noſtram ſuſcipiat.*

Unde patet, quod Eccleſia illos ut jam beatos pro certo habebat, ideo non pro eis orabat, ſed ut Deus eorum precibus orationem noſtram ſuſciperet. De iſtis autem dicit commemorationem fieri, ut eorum animabus ſacrificium prodeſſet: *Deinde* (inquit) *& pro defunctis ſanctis Patribus, & Epiſcopis, & omnibus generatim, qui inter nos vita functi ſunt (oramus) maximum credentes adjumentum illis animabus fore, pro quibus oratio defertur, dum ſancta, & per quam tremenda coram jacet victima.* Quibus liquet, Eccleſiam eos, etſi ſanctos, nondum ut tales judicio ſuo declaraſſe, ideo communia pro eis ſuffragia obtuliſſe. Hac diſtinctione præmiſſa explicantur loca ex aliis Patribus adducta, & præſertim ex Cypriano, qui dum de Martyribus, ait: *pro eis ſacrificamus* non aliud intendit, quam pro commemoratione eorum ad gloriam, & triumphum

non pro expiatione delictorum, ante enim dixerat quod *Palmas a Domino, & coronas illuſtri paſſione meruerunt*, Epiſt. 34. & Epiſt. 37. vult dies Martyris annotari: *Ut commemorationes eorum inter memorias Martyrum celebrare poſſimus*. Martyrum fiebat commemoratio non ad expiationem, ſed in gratiarum actionem, & laudem, & huc trahi poteſt illud Auguſtini in Enchiridio, cap. 110. *Pro valde bonis gratiarum actiones ſunt*.

Ex dictis ſequitur, Eccleſiam non orare pro mortuis infantibus baptizatis, ut ad requiem, & beatitudinem perveniant, quam certo credit ad eos jam accepiſſe, ſed preces fundere in gratiarum actionem Deo, qui præmatura morte a periculis hujus vitæ eos præſervavit.

D U B I U M II.

An Suffragia proſint detentis in Purgatorio?

§. I.

Reſolutio Dubii.

I. Dico. Suffragia proſunt animabus exiſtentibus in Purgatorio. Reſolutio hæc neceſſario ſequitur ex dictis. Nam ſuffragia aliquibus defunctis prodeſſe debent, alias Eccleſia, quæ quovis tempore, ut vidimus, ea in uſu habuit inutiliter proceſſiſſet, ſed ut vidimus non proſunt pueris in limbo poſitis, nec in inferno damnati, inſuper nec proſunt beatis, qui eis non indigent; ergo cum non ſit alius ſtatus poſt hanc vitam, proderunt animabus, quæ in purgatorio ad tempus detinetur, ut illis adjutæ citius a pœnis ad æternam gloriam tranſvolent. Hanc diviſionem indicavit S. Auguſt. *In Enchiridio*, *cap.* 110. his verbis: *Cum ergo ſacrificia ſive altaris, ſive quarumcumque eleemoſynarum pro baptizatis defunctis omnibus offeruntur, pro valde bonis gratiarum actiones ſunt, pro non valde malis propitiationes ſunt, pro valde malis etiamſi nulla ſint adjumenta mortuorum, qualeſcumque vivorum conſolationes ſunt. Quibus autem proſunt, aut ad hoc proſunt, ut ſit plena remiſſio, aut certe, ut tolerabilior fiat ipſa damnatio.*

II. Hanc veritatem docet S. Thom. *q.* 71. *Suppl. art.* 6. his verbis: *Pœna Purgatorii eſt in ſupplementum ſatisfactionis, quæ non fuerat plene in corpore conſummata: atqui ſicut ex dictis patet, opera unius poſſunt valere alteri ad ſatisfactionem, ſive vivus, ſive mortuus fuerit*; ergo *non eſt dubium, quin ſuffragia per vivos facta exiſtentibus in Purgatorio proſint*. Eam propterea, ut fide tenendam, ſtatuit Tridentinum, *Seſſ. 6. Can.* 30. & *Seſſ.* 25. in decreto de Purgatorio: *Cum* (inquit) *Catholica Eccleſia Spiritu Sancto edocta, ex Sacris Litteris, & antiqua Patrum traditione in ſacris Conciliis, & noviſſime in hac OEcumenica Synodo docuerit, Purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragiis, potiſſimum vero acceptabili altaris ſacrificio juvari; præcipit S. Synodus Epiſcopis, ut ſanam de Purgatorio doctrinam a ſanctis Patribus, & ſacris Conciliis traditam, a Chriſti fidelibus credi, teneri, doceri, & ubique prædicari diligenter ſtudeant.*

III. Ratio autem ſuperius a nobis ex S. Thom. inſinuata, *Dub. præced.* §. 1. & quam Petrus Cluniacenſis Abbas urget, *in Epiſt. contra Petrobuſianos*, ſumitur ex communione Sanctorum, & unitate corporis Eccleſiæ, cujus caput eſt Chriſtus. Sic Eccleſia tota eſt unum corpus, cujus caput eſt Chriſtus; ergo in ea debet eſſe communicatio, tum capitis cum membris, tum membrorum invicem, ita ut juxta Apoſtol. 1. 12. verſ. 26. *Si quid patitur unum membrum, compatiantur omnia membra*: ſed juſti defuncti ſunt membra hujus corporis colligati nobiſcum in fide, ſpe, & charitate: *Neque enim* (inquit S. Auguſtinus lib. 20. de Civitate Dei, cap. 9.) *piorum animæ defunctorum ab Eccleſia ſeparantur, quæ eſt Regnum Chriſti*; ergo qui in purgatorio patiuntur, poſſunt aliorum membrorum operibus juvari.

IV. Confirmatur. Chriſtus, qui eſt caput, non ſolum profuit viventibus, qui ope ſua ſive in corpore, ſive in anima indigebant, ſed etiam mortuis, ut deſcendens ad inferos ibi detentos liberavit; ergo fideles ejus membra ſuis operibus juvare poterunt, non ſolum viventes corpore, vel ſpiritu egenos; ſed etiam defunctos relevare: tales autem ſunt, qui in purgatorio detinentur; ergo &c.

§. II.

Contraria Solvuntur.

V. Objectiones, quæ in contrarium adducuntur, aliæ oppugnant doctrinam Catholicam, quæ ſuffragia vivorum pro mortuis aſtruit, aliæ ſuffragia pro animabus purgatorii conantur evertere, prioris generis multas ſolvimus agentes de exiſtentia Purgatorii, alias modo proponemus, & ſolvemus.

Prima eſt, ex Eccleſiaſte 9. *Mortui nihil noverunt amplius, nec habent ultra mercedem &c.* 2. Cor. 6. v. 10. *Omnes manifeſtari oportet ante tribunal Chriſti, ut referat unuſquiſque propria corporis, pro ut geſſit, ſive bonum, ſive malum.* Et Gal. 6. v. 5. *Unuſquiſque onus ſuum portabit.* Et v. 8. *Quæ enim ſeminaverit homo, hæc & metet.* Et *Matth.* 5. ac *Luc.* 12. ei qui in carcerem purgatorii mittitur, dicitur: *Non exies inde donec reddas noviſſimum Quadrantem*, vel ut ait Lucas *vel noviſſimum minutum.*

VI. Reſpondeo ad locum ex Eccleſiaſte reſponſum eſſe ſupra, *Q.* 3. *D.* 2. §. 2. *n.* 16. Reſpondeo inſuper cum S. Th. 1. *p. q.* 75. *art.* 6. *ad* 1. Quod Salomon ibi (ſicut & *c.* 3.) inducit rationem illam ex perſona inſipientium conſiderantium hominem ſolum quantum ad corpus, quod cum hac vita finitur, non vero quantum ad animam, quæ poſt hanc vitam melius intelligit, & mercedem recipiet ſecundum ea, quæ geſſit in corpore.

VII. Ad ſecundum ex Apoſtolo jam olim reſponderunt Auguſtinus, *in Enchir. cap.* 9. & 110. *lib. de Cura pro mortuis, cap.* 1. *Serm.* 32. *de verbis Apoſtoli* (modo *Serm.* 172.) & alibi, Gregorius, *lib.* 4. *Dialog. cap.* 39. 40. & 57. & ante omnes Dionyſius Areopag. *Eccl. Hierarch. c. ult.* Nimirum, mortui, qui in purgatorio ſunt, dum ſuffragiis viventium juvantur, recipere propria corporis, & ea, quæ ſeminaverunt metere, quia, ut ſic juvarentur, meruerunt dum viverent, ſcilicet per bona opera præſertim miſericordiæ, propter quæ juſtum eſt apud Deum, ut & ipſi miſericordiam conſequantur. Unde Auguſt. *in Pſalm.* 32. *Conc.* 1. hanc vocat *juſtam miſericordiam*. Et *lib. de corrept. & gratia*, *c.* 13. eam dicit *juſto judicio* tribui.

Pro majori tamen claritate obſervo, quod quicumque uſque ad finem vitæ in Chriſto permanſerunt, id ſua perſeverantia meruerunt, ut ipſis propter membrorum ejuſdem corporis communionem prodeſſe queant, quæcumque, vel communiter pro fidelibus defunctis, vel pro ipſis ſpecialiter pietatis opera in Eccleſia fiunt. Sicut enim in hac vita aliter judicantur, qui gaudent privilegio civium, aliter qui ab hoc privilegio ſunt alieni: ſic & in futuro ſeculo aliter judicantur, qui mortui ſunt cives ſanctorum, & domeſtici Dei, aliter qui a Chriſti corpore fuerunt, aut facti ſunt alieni. Nam illi merito bonorum operum, in quibus perſeverarunt, etiam ex aliorum operibus jure communionis Sanctorum fructum conſequi poſſunt: *Quod tamen ipſorum meritum* (inquit Auguſtinus in Enchirid. c. 110.) *totum in hac vita comparatum eſt*. Iſti vero quia a corpore Chriſti alieni ſunt, in illo Dei judicio indigni judicantur non tantum qui alienis operibus adjuventur, ſed etiam qui propriis, utpote per ſubſequentem injuſtitiam extinctis.

Neque dicas. Si Juſti mortui eam miſericordiam meruerunt, ergo eam conſequentur, ſive pro illis oretur, ſive non —— Reſpondeo enim, nego conſeq. Non enim ſimpliciter meruerunt ut juventur, ſed ut poſſint eis prodeſſe vivorum ſuffragia, ſi fiant. Et quia ſemper fiunt ſaltem generalia: ideo dubitandum non eſt, quin omnes illi aliquo modo juventur —— Illud autem Apoſtoli: *Unuſquiſque onus ſuum portabit*, ſenſum facit, quod in judicio unuſquiſque recipiet ſtipendium pro opere ſuo, non alieno. Hoc autem fiet tam in purgatorio, quam in inferno. Ibi quidem cum miſericordia, hic ſine miſericordia.

VIII. Textus vero Matthæi, & Lucæ a multis exponitur de carcere inferni, ad quem ſuffragia non perveniunt. Ab aliis vero inter quos Cyprianus, *Epiſt.* 52. Hieronymus, *in Matth.* Ambroſius, *in Luc.* & alii exponitur de purgatorio, juxta quos dico, quod ſolvet uſque ad noviſſimum quadrantem ſolutione, vel propria, vel aliena ſibi communicata.

IX. Sed dices: ſententia Dei eſt irrevocabilis: ſed anima ſtatim poſt mortem accipit a Deo ſententiam, qua ei decernitur, non tantum certus gradus gloriæ, ſed etiam certa menſura pœnæ; ergo hæc vivorum interceſſione mutari non poteſt.

Reſpondeo, conc. totum: ſententia enim Dei ſemper eſt irrevocabilis, & immutabilis. Eſt enim æternum Dei decretum, quo decrevit huic animæ tantam, vel tantam pœnam irrogare, præſupponendo tamen futuras piorum preces, quas prævidit, & præordinavit, quantum de pœna alioquin debita ſit detrahendum. Quæ quidem ſententia ab æterno fuit in mente divina; ſed in tempore innoteſcit Angelis, & animabus, quando & quomodo Deus ipſe voluerit.

X. Secundo objiciunt Patres. Hieronymus enim in præfata verba: *Unuſquiſque onus ſuum portabit*, ait: *Docemur per hanc ſententiam, dum in præſenti ſeculo ſumus, ſive orationibus, ſive conſiliis, invicem nos poſſe coadjuvari. Cum autem ante tribunal Chriſti venerimus, non Job, non Daniel, nec Noe rogare poſſe pro quoquam, ſed unumquemque portare onus ſuum.*

Ambroſius, *l.* 1. *de Abraham*, *c.* 9. tractans locum, *Gen.* 23. ubi Abraham curat ſepulturam Saræ uxoris: *Docemur* (inquit) *ut non diutius inhæreamus mortuis, ſed quantum ſatis eſt officii deferamus*; quibus videntur excludi anniverſaria mortuorum.

Fulgentius, *lib.* 2. *de Remiſſione peccatorum*, docet, futurum ſeculum non eſſe tempus remiſſionis, ſed retributionis.

XI. Reſpondeo ad hæc. De mente S. Hieronymi non eſſe dubitandum. Nam, *l. contra Vigilantium* eum increpat: quod non eſſe pro mortuis orandum aſſereret. Ad locum vero vel reſpondeo cum Gratiano 13. q. 2. Cap. *In præſenti*, Hieronymum ibi loqui de iis, qui mortaliter peccant, & ſine pœnitentia moriuntur. Perſtringit enim ibi Origenis errorem (quem vocat: *Novum dogma, quod latitat*) qui impiis poſt hanc vitam promittebat aliquando liberationem per interceſſionem Sanctorum. Vel non aliud velle, niſi quod in judicio nemo prece alicujus, quamvis ſanctiſſimi, a ſententia judicis liberabitur, ſed unuſquiſque accipiet ſententiam ſecundum opera ſua.

S. Ambroſius non agit ibi de precibus, quæ fiunt pro defunctis; ſed de luctu, & pompa funeris, quam vult eſſe moderatam, nec in longum tempus extendi. Cæterum precibus, & oblationibus non eſſe metam temporis figendam aperte evincunt ejuſdem verba in fine orationis de obitu Valentiniani: *Si quid meæ orationes valebunt, nulla dies vos ſilentio præteribit. Nulla inhonoratos vos mea tranſibit oratio. Nulla vos non donatos aliqua precum mearum contextione tranſcurret. Omnibus vos oblationibus frequentabo.*

S. Ful-

S. Fulgentius toto eo libro ſequitur de remiſſione peccatorum mortalium, quorum in hac vita non præceſſit pœnitentia: pro his certe in alia vita non eſt tempus remiſſionis, ſed retributionis.

Solet etiam opponi S. Auguſt. *Serm.* 221. *de Verbis Domini*, modo *Serm.* 97. dicens: *Nihil te adjuvabit, quod hic non feceris.* —— Sed exponendus eſt ſecundum ejus ſupra allatam doctrinam, nimirum neminem ſuffragiis in altera vita juvari, niſi in hac vita fecerit opera, quibus ſe dignum reddiderit, ut juvetur. Ita eum explicat etiam S. Thom. hac *q.* 71. *art.* 3. *ad* 6. dicens: *Ad hoc quod ſuffragium alteri valeat, requiritur ex parte ejus: pro quo fit, capacitas hujuſmodi valoris. Et hanc homo acquiſivit per opera propria, quæ geſſit in vita. Et ſic Auguſtinus loquitur.*

XII. Tertio objiciunt. Proficere ex opere aliquo eſt ſolum ejus, qui eſt in via: ſed homines poſt mortem non ſunt amplius in via, de iis enim intelligunt quod dicitur Job 19. v. 8. *Semitam meam circumſepſit, & tranſire non poſſum*; ergo mortui de ſuffragiis alicujus juvari non poſſunt.

Reſpondet S. Thom. q. 71. citata, art. 2. ad 3. *Quod quamvis animæ poſt mortem non ſint ſimpliciter in ſtatu viæ, tamen quantum ad aliquid adhuc ſunt in via, quantum ſcilicet earum progreſſus adhuc retardatur ab ultima retributione. Et ideo ſimpliciter earum via eſt circumſepta, ut non poſſint ulterius per aliqua opera tranſmutari ſecundum ſtatum felicitatis, & miſeriæ: ſed quantum ad hoc non eſt circumſepta, quin quantum ad hoc quod detinentur ab ultima retributione, poſſint ab aliis juvari, quia ſecundum hoc adhuc ſunt in via.*

XIII. Quarto objiciunt. Nullus juvatur ex opere alterius, niſi ſit aliqua vitæ communicatio inter eos: ſed nulla eſt communicatio mortuorum ad vivos ſecundum Philoſoph. 2. *Ethic. c.* 11. ergo ſuffragia vivorum non proſunt mortuis.

Reſpondet idem S. Thom. ibidem ad 4. *Quod quamvis communicatio civilium operum, de qua Philoſophus loquitur, non poſſit eſſe mortuorum ad vivos, quia mortui extra vitam civilem ſunt: poteſt tamen eorum communicatio eſſe quantum ad opera vitæ ſpiritualis, quæ eſt per charitatem Dei, cui mortuorum ſpiritus vivunt.*

XIV. Supereſt ſolvere objectiones, quæ probant, animas in purgatorio exiſtentes vivorum ſuffragiis juvari non poſſe.

Primo ergo objicitur. Pœna purgatorii eſt pœna finita: ſi ergo per ſuffragia aliquid de pœna minuitur, tantum poterunt multiplicari, ut tota tollatur, & ita peccatum remaneat totaliter impunitum, quod videtur divinæ juſtitiæ repugnare.

Confirmatur; ad hoc animæ ſunt in purgatorio, ut ibi purgentur, & proinde aliquid circa ipſas fiat: ſed ſuffragia facta per vivos nihil in eis agunt; ergo &c.

Rurſus contingere poteſt, quod aliquis decedens diſponat tot ſuffragia pro ſe fieri; quæ ſi facta eſſent, ſufficerent ad totam pœnam abolendam. Poſito ergo quod hujuſmodi ſuffragia differantur quouſque ille pœnam evaſerit, illa nihil ei proderunt: non enim dici poteſt, quod ei proſint antequam fiant: poſtquam autem ſunt facta, eis non indigent, quia jam pœnas evaſit, ergo &c.

XV. Ad hæc, quæ ſibi objicit S. Thom. hac *q.* 71. *art.* 6. ex eodem reſpondeo, negando illatum. Ut enim dicit ibi ad 2. *Non eſt inconveniens, ſi multiplicatis ſuffragiis pœna exiſtentium in purgatorio annihiletur. Non tamen ſequitur, quod peccata remaneant impunita: quia pœna unius pro altero ſuſcepta, alteri computatur.*

Ad confirm. nego min. ut enim ait ibidem ad 3. *Purgatio animæ per pœnas purgatorii non eſt aliud, quam expiatio reatus impedientis a perceptione gloriæ. Et quia per pœnam, quam unus ſuſtinet pro alio, poteſt reatus alterius expiari .... non eſt inconveniens, ſi per unius ſatisfactionem alius purgetur.*

Ad id quod additur, reſpondet S. Doctor, ad 4. *Quod ſuffragia ex duobus valent, ſcilicet ex opere operante, & ex opere operato. Et dico opus operatum non ſolum Eccleſiæ ſacramentum, ſed effectum accedentem ex operatione, ſicut ex collatione eleemoſynarum conſequitur pauperum relevatio, & eorum oratio pro defuncto ad Deum. Similiter opus operans poteſt accipi, vel ex parte principalis agentis, vel ex parte exequentis. Dico ergo, quod quam cito moriens diſponit aliqua ſuffragia ſibi fieri, præmium ſuffragiorum plene conſequitur, etiam antequam fiant, quantum ad efficaciam ſuffragii, quæ erat ex opere operante principalis agentis: ſed quantum ad efficaciam ſuffragiorum, quæ eſt ex opere operato, vel ex opere operante exequentis, non conſequitur fructum antequam ſuffragia fiant: & ſi prius contingat ipſum a pœna purgari, quantum ad hoc fraudabitur fructu ſuffragiorum, quod redundabit in illos quorum culpa defraudatur. Non enim eſt inconveniens quod aliquis defraudetur per culpam alterius in temporalibus: Pœna autem purgatorii temporalis eſt: Quamvis quantum ad æternam retributionem nullus defraudari poſſit, niſi per propriam culpam.*

XVI. Secundo objicitur. Melius eſt per ſe, quam per alium ſatisfacere, quia qui per ſe ſatisfacit majorem gloriam conſequitur; ergo ponere eas noſtris orationibus juvari, eſt minuere eorum gloriam —— Si dixeris, in hac vita melius eſſe ſatisfacere per ſe, quam per alium quia qui ſatisfacit ſimul meretur. At in purgatorio, ubi ceſſat meritum, melius eſt per alium cito liberari, quam diutius in pœnis eſſe.

XVII. Inſtatur. Mortui non juvantur ſuis propriis orationibus; ergo nec alienis —— Item opera viventium non poſſunt prodeſſe animabus illis ad augendam eorum gloriam; ergo nec ad minuendam eorum pœnam —— Rurſus. Incerti ſumus de ſtatu animarum, ſint ne in purgatorio, in cælo, an in inferno, unde ſæpe fit, ut in caſſum pro eis oremus; ergo ſatius eſt pro eis non orare.

XVIII. Reſpondeo ad primam inſtantiam, nego conſeq. Cum enim non ſint amplius in ſtatu merendi, aut ſatisfaciendi, non poſſunt propriis orationibus mereri, aut ſatisfacere. Juvantur tamen propriis operibus, quæ fecerunt in hac vita, per quæ meruerunt, ut poſt mortem aliena opera poſſent eis prodeſſe. At viventes ſunt in ſtatu merendi, & ſatisfaciendi etiam pro aliis.

An vero animæ purgatorii ſe ipſas juvent per modum impetrationis Deum orando. —— Magis probabiliter videntur loqui, qui affirmant. Nam in officio defunctorum introducuntur orantes pro ſui liberatione: eſtque pietati valde conſentaneum, ut omnis anima fidelis in ſui tribulatione clamans ad Dominum, non inutiliter clamet.

Ad aliam inſtantiam, nego conſeq. Non enim eſt ſimile de merito gloriæ, & perſolutione pœnæ. Sic enim ordinatum divinitus eſt, ut ex propriis tantum meritis gloriam, & certum gloriæ gradum quiſque conſequatur, licet ea merita aliorum orationibus poſſint impetrari. Pœnas autem temporales tum in hoc ſeculo, tum in futuro luendas poſſunt alii ſubire pro aliis.

Ad tertiam, nego conſeq. Nam eſto incerti ſimus, an illi, pro quibus oramus ſint capaces percipiendi fructum; non tamen in caſſum oramus, aut opera bona facimus, ſemper enim Deo placent, & ad cumulum pietatis, & meriti faciunt. Licet autem interdum fruſtra fiant quo ad fructum ſperatum in eo, pro quo fiunt: præſtat tamen ſupereſſe ſuffragia iis, qui non egent, & quibus nec proſunt, nec obſunt, quam deeſſe illis, qui egent, ut monet Auguſt. *l. de cura pro mort. c. ult.* his verbis: *Sed quia non diſcernimus qui ſint* (quibus proſint) *oportet ea pro regeneratis omnibus facere, ut nullus eorum prætermittatur, ad quos hæc beneficia poſſint, & debeant pervenire. Melius enim ſupererunt iſta eis, quibus nec obſunt, nec proſunt, quam eis deerunt, quibus proſunt.*

XIX. Tertio objicitur. Saltem ſacrificium Miſſæ non videtur animabus purgatorii prodeſſe; ergo nec alia ſuffragia. Ant. prob. ex S. Aug. *l.* 4. *de Trin. c.* 14. dicente, non rite offerri ſacrificium, niſi ab eis accipiatur, quod offertur, pro quibus offertur. Qui autem ſunt in purgatorio non accipiunt Corpus Chriſti quod in Miſſa offertur; ergo &c.

XX. Reſpondeo ſenſum verborum S. Auguſt. eſſe quod non rite offeratur ſacrificium, niſi id quod offertur *accipiatur*, hoc eſt *deſumatur* ab eis, vel ſumatur ex eis pro quibus offertur; ponit enim exemplum in Chriſto, qui carnem accepit ex homine, quam offerret ex homine. Nec loquitur ibi Auguſt. de ſacrificio Miſſæ, ſed de ſacrificio Crucis, vel de ſacrificio generaliter. Unde concludit S. Auguſt. *Quid tam grate offerri, & ſuſcipi poſſet, quam caro ſacrificii noſtri corpus effectum Sacerdotis noſtri? ut quoniam quatuor conſiderantur in omni ſacrificio, cui offeratur, a quo offeratur, quid offeratur, pro quibus offeratur, idem ipſe unus, veruſque mediator per ſacrificium pacis reconcilians nos Deo, unum cum illo maneret cui offerebat, unum in ſe faceret, pro quibus offerebat, unus ipſe eſſet, qui offerebat, & quod offerebat.* Cæterum quod ſacrificium Miſſæ defunctis proſit, oſtendi; *in Tract. de Sacrificio Miſſæ, Quæſt.* 2. *Dub.* 4.

Quarto objicitur. Animæ in purgatorio neque juvantur precibus Beatorum, neque ipſæ ſuis precibus juvant viventes; ergo nec ipſæ juvantur precibus viventium.

Hæc objectio duas tangit difficultates, pro quarum examine ſit.

§. III.

An Beati orent pro Animabus Purgatorii, & an iſtæ orent pro Viventibus in hoc Mundo?

XXI. Incipiendo a prima: Quamvis inferius, Deo annuente, acturi ſimus de Sanctorum interceſſione, & precibus, hic tamen ubi agimus de ſuffragiis, particularis eſt quæſtio, utrum Sancti cum Chriſto regnantes pro eis orent, qui in purgatorio detinentur.

Rationes dubitandi ſunt. Primo. Quia ſi pro iis orant, non pro quibuſdam tantum, ſed pro omnibus orant, cum ſint omnes charitate illis conjunctæ. Cum ergo Eccleſia illa triumphans citius, & efficacius exaudiatur, quam militans, fiet, ut illius precibus evacuetur purgatorium.

Secunda. Sancti jam Beati non ſunt in ſtatu ſatisfaciendi, ſicut nos ſumus: atqui ſuffragia exiſtentibus in purgatorio non proſunt, niſi per modum ſatisfactionis; ergo pro eis Sancti non orant.

Propter has rationes Dominicus Soto *in* 4. *diſt.* 45. *q.* 3. *art.* 2. negativæ parti adhæret. Quia tamen affirmativa probabilior eſt, imo communis; propterea,

XXII. Dico primo. Sancti in Cœlo Beati orant pro animabus in purgatorio detentis. Ratio ſuperius allata eſt, & ex communione Sanctorum, & unitate corporis Eccleſiæ deſumitur. Cum enim Eccleſia tota ſit unum corpus, cujus caput eſt Chriſtus, neceſſe eſt, ut in eo communicatio ſit non ſolum capitis cum membris; ſed etiam inter membra invicem, ita ut ſecundum Apoſtolum, 1. Cor. 12. v. 25. & 26. *Idipſum pro invicem ſollicita ſint membra. Et ſi quid patitur unum membrum, compatiantur omnia membra.* Sicut ergo inde conſequens eſt, Sanctos pro nobis ſollicitos eſſe, ut a mundi hujus periculis eruamur, nos quoque ſollicitos eſſe debere pro animabus purgatorii, ut inde liberentur; ita & pro eiſdem Sanctos ſollicitos eſſe, & eis pro amore compati. Quæ compaſſio in Beatis nihil aliud eſt, quam voluntas, & effectus juvandi, quod implent Deum orando.

XXIII.

XXIII. Quod hoc diſcurſu confirmatur. Chriſtus qui caput eſt totius corporis Eccleſiæ, & cui omnia membra debent conformari, non ſolum vivens profuit viventibus, ſed etiam mortuus mortuis, & præterea vivens mortuis, & mortuus viventibus; ergo conſentaneum eſt, ut hæc omnia in ejus membris reperiantur, & quod mortui licet jam Beati ſuis precibus adjuvent mortuos, qui ad eorum conſortium nondum pervenerunt.

XXIV. Huc faciunt verba illa, Lucæ 16. v. 9. *Ut cum defeceritis recipiant vos in æterna tabernacula*: quibus ſignificatur, eos, qui recipiunt eſſe in æternis tabernaculis, ideſt, in Cælis; recipiunt autem per preces, & orationes: qui vero recipiuntur, jam defeciſſe, nimirum a ſtatu præſentis vitæ per mortem. Ita exponunt Hieronym. *adverſus Vigilantium*, Ambroſius, *in c. 16. Lucæ*, & Auguſtinus, l. 21. de Civit. Dei, cap. 27. *Illi autem* (inquit) *qui recipiuntur a talibus* (qui jam Beati ſunt) *in tabernacula æterna, fatendum eſt, quod non ſint his moribus præditi, ut eis liberandis ſine ſuffragio Sanctorum poſſit ſua vita ſufficere, ac per hoc multo amplius ſuperexaltat miſericordia judicium*. Cui accedit S. Greg. *l. 21. Moral. c.* modo 19. ubi ſuper præcitata Lucæ verba: *Si enim* (inquit) *eorum amicitiis, æterna tabernacula acquirimus, dantes procul dubio penſare debemus, quia patronis potius munera offerimus, quam egenis dona largimur*. Quibus hortatur ad eleemoſynam pauperi hic faciendam, ut cum receptus fuerit in Cælum habeatur patronus.

Ex quibus hunc diſcurſum efformo. Si Sancti in Cælo beati non poſſent prodeſſe defunctis, per hoc quod pauperes, quibus datæ ſunt eleemoſynæ, moriuntur, & migrant, deteriores fient dantes dum erunt in purgatorio: pauperes enim viventes, juvare eos poterant, mortui autem, & in Cælum recepti, jam non poſſunt. Immo deterrerentur viventes a copioſis ſuffragiis pro defunctis faciendis, ut cito a pœnis purgatorii liberentur, ſi ſcirent, eos jam liberatos, & in Cælo regnantes, parem pro ipſis in purgatorio poſitis compenſationem facere non poſſe. Mirum inſuper, & abſonum eſſet, quod Sancti qui dum viverent animas in purgatorio detentas juvare ſuis precibus potuerunt, facti beati, & cum Chriſto regnantes id amplius non poſſint.

XXV. Merito igitur contrarium ſentit Eccleſia, quæ in publicis orationibus pro defunctis opem illis a beatis implorat. *Subvenite Sancti Dei, occurrite Angeli*. Et in collecta Deum rogat, ut eos *qui ex hoc ſeculo tranſierunt, B. Maria ſemper Virgine intercedente, & omnibus Sanctis ad perpetuæ beatitudinis conſortium pervenire concedat*. Et in collecta pro vivis, & defunctis hæc habet: *Quoſque vel præſens ſæculum adhuc in carne retinet, vel futurum jam exutos corpore ſuſcepit, intercedentibus omnibus Sanctis tuis pietatis tuæ clementia omnium delictorum ſuorum veniam conſequantur*.

XXVI. Ad objectiones autem in contrarium facilis eſt ſolutio. Ad priorem enim reſpondetur, quod etſi ſanctorum orationes fiant pro omnibus, qui ſunt in purgatorio, non eſt timendum, ut evacuetur purgatorium. Tum quia tantum valent, quantum Deus eas valere vult, in qua voluntate libenter ſancti acquieſcunt, nec contra eam quidquam petunt; vult autem Deus, preces illas valere ſalva ſua juſtitia, qua locum illum purgatorium uſque ad diem extremum judicii duraturum conſtituit. Tum quia cum multi in dies ad purgatorium deſcendant, non eſt timendum, quod evacuetur.

XXVII. Ad ſecundam, dicit S. Thom. quæſt. 72. Supplem. art. 3. a 4. *Quod licet Sancti non ſint in ſtatu merendi ſibi poſtquam ſunt in patria, ſunt tamen in ſtatu merendi aliis, vel potius ex merito præcedente alios juvandi: hoc enim apud Deum viventes meruerunt, ut orationes eorum exaudirentur poſt mortem*. Vel dicendum quod oratio Sanctorum eſto non ſit meritoria, eſt tamen impetratoria: ſed de hoc agetur infra cum de orationibus Sanctorum ſermo erit. Interim ſufficiat, preces eorum non habere rationem ſatisfactionis pro pœna, ſed per eas peti, ut paſſiones Chriſti, & Sanctorum applicentur defunctis ad pœnæ remiſſionem.

XXVIII. Quantum ad ſecundam difficultatem, an ſcilicet animæ in purgatorio detentæ orent pro viventibus, cenſent non pauci, S. Thomam negativæ parti adhærere, moti ex eo, quod ſcribit, *2. 2. quæſt. 83. art. 11. ad 3.* ubi hæc habet: *Illi qui ſunt in purgatorio, etſi ſint ſuperiores nobis propter impeccabilitatem, ſunt tamen inferiores quantum ad pœnas, quas patiuntur. Et ſecundum hoc non ſunt in ſtatu orandi, ſed magis ut oretur pro eis*. Nihilominus,

XXIX. Dico ſecundo. Communis probabiliter ſuſtinetur, animas in purgatorio poſitas pro viventibus orare. Et prob. Nam dives Epulo in inferno damnatorum poſitus, ac proinde charitate ſupernaturali ſpoliatus, ſollicitus erat pro fratrum ſuorum ſalute, & pro hac rogabat Abraham, ut habetur, *Lucæ 16. v. 27.* quanto magis credendum eſt, animas in purgatorio detentas vera charitate conjunctas ſollicitas eſſe de ſuorum viventium, & maxime benefactorum ſalute, & bonis ſpiritualibus, cum ſint membra corporis Eccleſiæ; & membra debeant eſſe invicem ſollicita? Itaque credere par eſt, ut ſicut nos eorum indigentiam ſcientes, pro illis oramus: ita & illæ mutuam operam nobis reddant, orando pro nobis, ut in tot periculis conſtituti vitam æternam non amittamus.

XXX. Neque obeſt, quod in pœnis ſint. Nam in atrocioribus pœnis erat Epulo, & de æterna vita deſperans: nec tamen hæc ei impediebant quin pro ſalute fratrum ſollicitus eſſet, & pro ea rogaret; ergo animæ purgatorii quamvis in pœnis ſint, multo magis ſollicitæ erunt, & orabunt, ut ad ſalutem quam ipſæ anxie expectant, viventes perveniant: Pœnæ enim quamvis maximæ non auferunt ab eis intentionem in quodcumque voluerint, ſicut nec in hac vita: eo vel maxime quod voluntati, ac juſtitiæ divinæ ſumme conformes, in magna animi quiete, & in ſomno pacis eſſe dicuntur.

XXXI. Neque, ut bene advertit Sylvius, *in q. 71. Supplem. art. 6.* contrarius eſt loco citato S. Thomas; ibi enim non dicit, vel quod viventes non juventur precibus eorum, qui ſunt in purgatorio; vel quod qui ibi ſunt non orent pro viventibus: ſed ſolum quod quantum ad pœnas, quas patiuntur, ſunt inferiores nobis, & ſecundum hoc non ſunt in ſtatu orandi. Non ſunt autem eadem, non eſſe in ſtatu orandi, & non orare, ſicut nec eadem ſunt orare, & eſſe in ſtatu orandi. Nam ſi quis detineatur captivus non hoſtili, ſed amico, aut etiam paterno affectu, hoc ipſo quod detinetur captivus, non eſt in ſtatu orandi: & tamen operare poteſt tum pro ſe, tum pro aliis, etiam cum fiducia impetrandi, ſi noverit benevolum affectum ejus per quem detinetur. Animæ autem in purgatorio detentæ norunt benevolum affectum Dei ac paternum, tum erga ſe ipſas, tum erga nos: nihil ergo vetat, ut pro ſe orent (quod ſupra tetigimus) & pro nobis etiam viventibus.

XXXII. Notandum tamen eſt, quod etſi animæ in purgatorio pro nobis orare poſſint, immo & orent, Eccleſia tamen non conſuevit illas invocare, nec earum preces poſcere. Idque propterea: quia ſaltem ordinarie preces ipſis porrectas non cognoſcunt. Cum, ut ait Aug. *lib. de cura pro mortuis, c. 13.* rebus noſtris non interſint, nec etiam eas intueantur in Verbo, cum non ſint beatæ, neque illis pœnis detentas ſic honoret Deus, ut ſpeciali revelatione eas illis aperiat ſaltem regulariter, quidquid ſit de caſibus extraordinariis.

DUBIUM III.

An Sepultura, & cultus exequiarum proſint Defunctis?

§. I.

Reſolutio Dubii.

I. DIco. Mortuorum corporum ſepultura eſt opus bonum, & pium. Super hoc præſtat audire S. Thom. *quæſt. 71. Supplem. art. 11.* ut ait: *Sepultura adinventa eſt, & propter vivos, & propter mortuos. Propter vivos quidem, ne eorum oculi ex turpitudine cadaverum offendantur, & corpora fœtoribus inficiantur: Et hoc quantum ad corpus. Sed ſpiritualiter etiam prodeſt vivis, in quantum per hoc adſtruitur reſurrectionis fides. Sed mortuis prodeſt ad hoc, quod inſpicientes ſepulchra memoriam retinent defunctorum, & pro defunctis orant: unde, &* monumentum *a* memoria *nomen accepit: dicitur enim* monumentum, *quaſi* monens mentem, *ut dicit Auguſtinus, in lib. de Civit. Dei, & in lib. de cura pro mortuis agenda* (c. 4.) *Paganorum tamen error fuit, quod ad hoc ſepultura mortuo proſit, ut ejus anima quietem accipiat: non enim credebant, animam prius quietem poſſe accipere, quam corpus ſepulturæ daretur, quod omnino ridiculum eſt, & abſurdum.*

Sed quod ulterius ſepultura in loco ſacrato mortuo prodeſt; non quidem eſt ex ipſo opere operato, ſed magis ex ipſo opere operante, dum ſcilicet, vel ipſe defunctus, vel alius, corpus ejus tumulari in loco ſacro diſponens, patrocinio alicujus Sancti eum committit, cujus precibus per hoc credendus eſt adjuvari; & etiam patrocinio eorum, qui loco Sancto deſerviunt, qui pro tumulatis apud ſe frequentius, & ſpecialius orant.

Sed illa, quæ ad ornatum ſepulturæ adhibentur, proſunt quidem vivis, in quantum ſunt vivorum ſolatia; ſed poſſunt etiam defunctis prodeſſe, non quidem per ſe, ſed per accidens, in quantum ſcilicet per hujuſmodi homines excitantur ad compatiendum, & per conſequens ad orandum: vel in quantum ex ſumptibus ſepulturæ, vel pauperes fructum capiunt, vel Eccleſia decoratur: ſic enim ſepultura inter cæteras eleemoſynas computatur. Hæc S. Thom.

II. Et merito quidem; nam ſepulturam, ut rem bonam, & piam commendat ſcriptura, *2. Reg. 2. v. 5.* ubi cum viri Jabes Galaad ſepeliſſent Saul, miſſis ad eos nuntiis dixit David: *Benedicti vos a Domino, quia feciſtis miſericordiam hanc cum Domino veſtro Saul, & ſepeliſtis eum.* Et *Tobiæ 12. v. 12.* Referens Angelus opera bona quibus Tobias Deo placuerat: *Quando* (inquit) *orabas cum lacrymis, & ſepeliebas mortuos, & derelinquebas prandium tuum, & mortuos abſcondebas per diem in domo tua, & nocte ſepeliebas eos, ego obtuli orationem tuam Domino.* Et Matth. 26. hoc dicto ſuo confirmavit Chriſtus, ubi de muliere, quæ ſuper caput ejus unguentum effuderat, ait v. 10. *Opus bonum operata eſt in me .... Mittens enim hæc unguentum hoc in corpus meum, ad ſepeliendum me fecit.*

Ratio autem hujus eſt. Quia ſepelire mortuos officium humanitatis eſt, & opus miſericordiæ corporalis. Si enim barbarum prorſus, & inhumanum eſt mortuorum corpora inſepulta abjicere, & humanitatis erit ea terra obruere, & ſepulchris condere. Quod ſatis etiam probat omnium gentium conſuetudo, non aliunde quam ab ipſa lege naturæ ortum habens. Unde de Tobia, *c. 2. v. 9.* dicitur: *Plus timens Deum quam regem*, quando maluit vitam certo periculo exponere, quam corpora interfectorum inſepulta relinquere. Cujus exemplum imitati fuerunt olim Chriſtiani corpora Martyrum rapientes, & ea honorifice ſepelientes, non obſtante ſeveriſſima Tyrannorum prohibitione, & certo periculo. Ex quo intelligitur, præcepti eſſe, & non tantum conſilii ſepelire mortuos, iis, quibus incumbit, niſi aliud interdum de quibuſdam ſceleratis in pœnam ſtatuatur.

III. Alia cauſa, cur ſepultura in ſcripturis commendetur, eſt,

eſt, quia hac teſtantur homines futuram reſurrectionem mortuorum. Idcirco enim tanta cura, & veneratione fidelium corpora ſepulchris condimus, quia ſicut viventes fuerunt templa Spiritus Sancti, ita ad eamdem immo ampliorem dignitatem ea credimus reſurrectura. Quæ ſane cauſa fuit, ut ſancti Patriarchæ non tantum ſuorum funera religioſe curarent, ſed ipſi de ſua ſepultura ſollicite mandarint. Quod feciſſe legimus Jacob, *Geneſ. 49. v. 29.* Joſeph, *Gen. 50. v. 24.* Tobiam, *c. 14. v. 12.*

Hoc diſcurſu utitur S. Auguſt. *l. de cura pro mortuis, c. 4.* & *l. 1. de Civit. Dei, cap. 13.* ubi ait: *Nec ideo tamen contemnenda, & abjicienda ſunt corpora defunctorum, maximeque juſtorum, atque fidelium, quibus tamquam organis, & vaſis ad omnia bona opera Sanctus uſus eſt Spiritus. Si enim paterna veſtis, & anulus, ac ſi quid hujuſmodi, tanto charius eſt poſteris, quanto erga parentes major affectus; nullo modo ipſa ſpernenda ſunt corpora, quæ utique multo familiarius, atque conjunctius, quam quælibet indumenta geſtamus. Hæc enim non ad ornatum, vel adjutorium, quod adhibetur extrinſecus, ſed ad ipſam naturam hominis pertinent. Unde, & antiquorum juſtorum funera officioſa pietate curata ſunt, & exequiæ celebratæ, & ſepultura proviſa: ipſique dum viverent, de ſepeliendis, vel etiam transferendis ſuis corporibus filiis mandaverunt, & Tobias ſepeliendo mortuos Deum promeruiſſe teſte Angelo commendatur. Ipſe quoque Dominus die tertio reſurrecturus religioſæ mulieri bonum opus prædicat, prædicandumque commendat, quod unguentum pretioſum ſuper membra ejus effuderit, atque hoc ad eum ſepeliendum fecerit. Et laudabiliter commemorantur in Evangelio, qui corpus ejus de cruce acceptum diligenter, atque honorifice tegendum, ſepeliendumque curarunt.* Hactenus Auguſtinus.

IV. Pompa vero funeris, & ſumptuoſus ſepulchrorum ornatus per ſe quidem nihil confert ad animæ utilitatem, ut docet S. Th. ſupra relatus, ſed ſolum ſunt, ut ait Auguſtinus, *qualiacumque vivorum ſolatia, non ſubſidia mortuorum*; prodeſſe tamen poſſunt per accidens, dum multi pro mortuo oraturi convocantur, & preces miniſtrorum Eccleſiæ multiplicantur, & dum ſepulchrum conſpicuum, & pie ornatum excitat fidelium devotionem ad bene precandum mortuo.

Alia vero potiori ratione ſepultura ſine dubio defunctis prodeſt, ſi fiat in locis ſacris, quo fideles oraturi convenire ſolent, aut in quibus habetur memoria Sanctorum. Ipſa enim ſepulchrorum præſentia excitat fidelium, & maxime propinquorum pietatem ad orandum pro ſepultis in iis locis, & ad eos commendandum precibus, meritiſque Sanctorum, quorum ibi extat memoria. Et maxime ſi defuncti ipſi propria, ac religioſa voluntate in tali loco ſepulturam elegerint. Hæc eſt doctrina S. Auguſtin. *l. de cura pro mor. c. 4. & 5.* Et ob hanc forte rationem Jacob, & Joſeph, ut habetur, *Gen. 49. & 50.* quamvis mortui in terra Ægypti, in terra tamen promiſſionis ſepeliri mandarunt, in qua Chriſtus erat naſciturus, & ubi templum Domini futurum erat. Et Propheta ille, de quo, *3. Reg. 13. v. 31.* mandavit ſepeliri corpus ſuum in ſepulchro, in quo alter propheta vir Dei ſepultus erat, & oſſa ſua poni juxta oſſa ejus.

Hanc doctrinam Catholicam maxime confirmat fidelium conſuetudo, qui propterea ſibi, ac ſuis ſepulturam eligunt in locis ſacris, ut viventium precibus, ſanctorumque meritis, & interceſſionibus ipſorum animæ adjuventur. Cujus meminit Ambroſius, *l. 1. de Abraham, c. 9.* ubi dicit Abraham pro loco ſepulchri pretium ſolviſſe, *quia nondum erant hujuſmodi Dei templa, in quibus fidelium in Domino reliquiæ conderentur.* S. Gregorius, *l. 3. Dialog. c. 13.* & *l. 4. c. 50. & 51. &c.* & ante eum S. Auguſt. citatus.

V. Monendus tamen eſt pius Lector, nec funeris pompam, nec ſepulturæ locum, etſi ſanctum, prodeſſe defuncto, niſi ipſe dum viveret, meruerit, ut ſibi talia poſſent prodeſſe poſt mortem: *Si enim* (inquit Auguſt. l. 1. de Civit. Dei, c. 12.) *prodeſt impio ſepultura pretioſa, oberit pio vilis, aut nulla. Præclaras exequias in conſpectu hominum exhibuit purpurato illi diviti turba famulorum: ſed multo clariores in conſpectu Domini ulceroſo illi pauperi præbuit miniſterium Angelorum, qui eum non extulerunt in marmoreum tumulum, ſed in Abrahæ gremium ſuſtulerunt.* Et *in lib. de cura pro mortuis, c. 1.* Quærenti Paulino, *utrum proſit cuique poſt mortem, quod corpus ejus apud Sancti alicujus memoriam ſepelitur*, poſt multa reſpondet: *Verum hæc ita ſolvitur quæſtio, quoniam quodam vitæ genere acquiritur, dum in hoc corpore vivitur, ut aliquid adjuvent iſta defunctos; ac per hoc ſecundum ea, quæ per corpus geſſerunt, eis quæ poſt corpus religioſe pro illis facta fuerint, adjuvantur. Sunt enim quos nihil omnino adjuvant iſta, ſive pro eis fiant, quorum tam mala ſunt merita, ut neque talibus digni ſint adjuvari, ſive pro eis, quorum tam bona, ut talibus non indigeant adjumentis. Genere igitur vitæ, quod geſſit quiſque per corpus, efficitur, ut proſint, vel non proſint, quæcumque pro illo pie fiunt, cum reliquerit corpus. Nam meritum, per quod iſta proſint, ſi nullum comparatum eſt in hac vita, fruſtra quæritur poſt hanc vitam.* Ita S. Auguſt.

Item S. Gregorius, lib. 4. Dialog. c. 50. *Quos* (inquit) *gravia peccata non deprimunt, hoc poteſt mortuis, ſi in Eccleſia ſepeliantur, quod eorum proximi quoties ad eadem ſacra loca conveniunt, ſuorum, quorum ſepulchra conſpiciunt, recordantur, & pro eis Domino preces fundunt. Nam quos peccata gravia deprimunt, non ad abſolutionem potius, quam ad majorem damnationis cumulum, eorum corpora in Eccleſiis ponuntur.*

§. II.

Solvuntur Contraria.

VI. HÆretici hujus temporis etſi ſepulturam cadaverum non oppugnent, damnant tamen ritus, & modum, quo a Catholicis peragitur.

Primo. Quod velint cadavera fidelium ſepelienda eſſe in loco ſacro. Unde hæretici Bohæmi referente Ænea Silvio, *Hiſt. Bohemicæ, cap. 35.* dicebant: *Cæmeteriorum eſſe inanem uſum quæſtus cauſa repertum, quacumque tegantur tellure humana corpora nil diſtare. Templum Dei late patentis mundum eſſe &c.* quem errorem a Waldenſibus hauſerunt, qui aſſerebant: *Nihil intereſſe quacumque tellure corpora ſepeliantur, ſive locus ſit ſacer, ſive non.* Nihil autem prodeſſe locum ſepulturæ erui videtur ex illis verbis, Lucæ 12. v. 4. *Ne terreamini ab his, qui occidunt corpus, & poſt hæc non habent amplius, quid faciant.* Item ex Capit. *Sacris*, extra de Sepulturis, ubi dicitur, nihil obeſſe hominibus ſepulturam vilem, aut nullam. Item ex Auguſt. *lib. 1. de Civit. Dei, c. 12.* & *l. de Cura pro mortuis, c. 2.* ubi dicit ſepulturam, & funeris pompam, *Solatia eſſe vivorum, non ſubſidia mortuorum.*

VII. Secundo. Reprehendunt uſum cereorum, quia in Concilio Eliberitano ſtatuitur, *Can. 34.* Ne cerei de die in cæmeteriis accenderentur: *Non enim ſpiritus defunctorum* (inquit) *inquietandi ſunt.*

Tertio. Reprehendunt anniverſaria, & tot exequiarum repetitiones die 3. 7. & 30. quia eaſdem preces toties iterare ſignum eſt diffidentiæ, & quia B. Ambroſius, lib. 1. de Abraham, cap. 9. ſuper illud Gen. 23. *Surrexit Abraham ab officio funeris*, ait: *Docemur, ut non diutius inhæreamus mortuis, ſed quantum ſatis eſt officii deferamus.* Quem locum expendens Calvinus, *Præfat. in Inſtit.* dicit: Ab Ambroſio reprehendi eos, qui nullum finem faciunt orandi pro mortuis.

Quarto. Reprehendunt, quod putemus, ſepulturam eſſe opus meritorium, & Deo gratum, cum tamen nuſquam inveniatur a Deo mandatum. Immo Dominus, *Matth. 25.* enumerans opera miſericordiæ, non meminit ſepulturæ.

Quinto. Reprehendunt, quod in hoc conveniamus cum Ethnicis, qui ſimilia erga ſuos defunctos faciebant.

VIII. Reſpondeo tamen, ad Primum. Patere ex dictis, quid, & quomodo defuncto prodeſſe poſſit ſepultura in loco ſacro. Verba autem illa Chriſti, *Lucæ 12.* ait S. Aug. *l. de Cura pro mortuis*, ſic accipienda ſunt, nempe: *Aliquid eos facere cum occidunt, quia in corpore ſenſus eſt occidendo, poſtea vero nihil habere quod faciant, quia nullus ſenſus eſt in corpore occiſo.* Unde infert: *Multa itaque corpora Chriſtianorum terra non texit; ſed nullum eorum quiſquam a cælo, & terra ſeparavit, quam tamen implet præſentia ſui, qui novit, unde reſuſcitet, quod creavit*; Hoc autem dixit, ut oſtenderet, nihil obfuiſſe martyribus, & aliis, quod crudelitate tyrannorum eorum corpora manſerint inſepulta; & ideo ſubdit: *Sed magis ad exagerandam crudelitatem eorum qui iſta fecerunt, non ad eorum infelicitatem, qui iſta perpeſſi ſunt.* Et in hoc ſenſu exponenda eſt Decretalis allata. Ceterum quantum, & quomodo proſit defuncto ſepultura in loco ſacro, oſtendit Auguſtinus ibidem, *capit. 3. & 4.* & alibi ut §. *præcedenti* videre eſt, eo tamen modo, quo ibi oſtendimus.

IX. Ad ſecundum dico, Concilium Eliberitanum reprehendere uſum cereorum eo fine, quo uſurpabatur a Gentilibus, qui putabant, corporibus etſi mortuis aliquem ſenſum ineſſe, non vero uſum cereorum ad alium finem, nempe, ad oſtendendum, animas vivere, ſuoque tempore etiam corpora ſurrectura, & ad precandum ſpiritibus locum lucis. Ad funera enim fidelium fuiſſe ſemper cereos adhibitos teſtantur Greg. Nyſſenus, *Epiſtol. ad Olympiam*, de obitu ſororis, Nazianzenus, *Orat. 2. in Julianum*, Chryſoſtomus, *Hom. 4. in Epiſt. ad Hebr.* Hieronymus, *in Vita Paulæ*, & Theodoretus, *lib. 5. Hiſt. cap. 36.* referens quod in translatione Reliquiarum S. Joan. Chryſoſt. fidelis populus: *Oſtium Boſphori ad Propontidem ſitum facibus obtexit.* Hunc autem ritum, ut ſua ætate celebrem, proponunt S. Greg. Nazianz. *Orat. 10.* ubi deſcribens funus Cæſarii fratris: *Sanctis* (inquit) *parentum manibus honoratus materna cereorum geſtatione.* Et *Orat. 4.* quæ eſt *2. contra Julianum*, funus Conſtantii Imp. expendens, ait: *Nocturnis cantionibus, ac cereorum ignibus, quibus nos Chriſtiani pium e vita diſceſſum ornandum exiſtimamus.* Quod de funere Conſtantini narrat Euſebius in ejus vita, *cap. 66.* ita recenſuit: *Poſt hæc milites ſublatum a lecto corpus in arca aurea depoſuerunt . . . Dehinc aurea ſuper candelabra luminibus undique accenſis admirabile ſpectaculum intuentibus præbebatur &c.* Dicit autem Concilium Eliberitanum, non eſſe inquietandos ſpiritus defunctorum, quia faces illæ adhibitæ ad uſum Gentilium diſplicerent defunctis, eo modo, quo Ambroſius, *lib. 2. Epiſt. 8.* dicit, non debere mæſtificari lacrymis animam ſororis defunctæ.

X. Ad tertium dico, repetere anniverſaria, & preces non eſſe ſignum diffidentiæ, ſed deſiderii, & fervoris: id enim fecit Paulus, 2. Cor. 12. v. 8. *Ter Dominum rogavi.* Et Chriſtus ipſe, Matth. 26. v. 44. *Oravit tertio eumdem ſermonem dicens*, & Lucæ 18. v. 1. *Oportet* (inquit) *ſemper orare, & non deficere.* Neque contrarium ſentit Ambroſius: nimiam quidem circa corpora defunctorum curam non probat, ſed preces pro eorum animabus frequentes probat, ut oſtendi ſupra, *Dub. 2. §. 2. n. 11.*

XI. Ad quartum. Jam oſtendi ſupra §. præced. officium ſepulturæ eſſe opus bonum a Chriſto commendatum, *Lucæ 26.* in muliere ipſum inungente. Ejus tamen non meminit, *Matt. 25.*

nec

nec dixit mortuus fui, & non ſepeliſtis me, quia ut ait Chryſoſtomus, *Hom. 84. in Joan.* Homines ſponte ſatis ad ſepeliendum mortuos ex quadam innata pietate propendunt, adeo ut ſuperfluitas potius in aliquibus reprehendi debeat.

Ad quintum, nego anteced. Nam etſi aliqua circa defunctos faciamus ſimilia eis, quæ Ethnici faciebant, cum eis tamen reprehendendi non ſumus. Nam illi curam ponebant in ſepeliendis, & curandis ſuorum cadaveribus, quia, ut ait Sanct. Auguſtin. *lib. de cura pro Mortuis, cap. 2.* putabant, ſepulturam eſſe neceſſariam, ut animæ quietem obtinerent: vel quia forte putabant cadaveribus etiam aliquem ſenſum ineſſe, a quibus erroribus longe abſumus nos: Nec enim quia aliqua faciunt Chriſtiani, quæ faciebant Ethnici, ideo cum illis reprehendendi ſunt, quia ea, quæ illi ſuperſtitioſe faciebant, Chriſtiani Religioſe faciunt. Nam illi lugebant mortuos, eorum cadavera lavabant, & aromatibus ungebant, quem morem ab Ægyptiis Hebræi acceperunt, & uſque ad Chriſti tempora ſervarunt, & tamen ipſe non reprehendit, ſed laudavit potius, ut vidimus.

D U B I U M IV.

Quæſita aliqua circa Suffragia Defunctorum proponuntur, ac ſolvuntur.

§. I.

An Suffragia facta pro Uno, magis illi proſiciant?

I. QUamvis de hoc, & ſequentibus quæſitis aliqua, *in Qu. de Indulgentiis* dicta ſint, aliqua tamen hic addere placet cum S. Th. *quæſt. 71. Suppl. art.* 12. unde cum eodem.

Reſpondeo: *Quod valor ſuffragiorum penſari poteſt ex duobus: Valent enim uno modo ex virtute charitatis, quæ facit omnia bona communia. Et ſecundum hoc magis valent ei, qui magis charitate eſt plenus, quamvis pro eo ſpecialiter non fiant. Et ſic valor ſuffragiorum attenditur magis ſecundum quamdam interiorem conſolationem, ſecundum quod unus in charitate exiſtens de bonis alterius delectatur poſt mortem quantum ad diminutionem pœnæ: poſt mortem enim non eſt locus acquirendi gratiam, vel augendi, ad quod nobis in vita valent opera aliorum ex virtute charitatis. Alio modo valent ſuffragia ex hoc, quod per intentionem unius alteri applicantur, & ſic ſatisfactio unius alteri computatur: & hoc modo non eſt dubium, quin magis valeant ei, pro quo fiunt, immo ſic ei ſoli valent, ſatisfactio enim proprie ad remiſſionem pœnæ ordinatur. Unde quantum ad remiſſionem pœnæ præcipue valet ſuffragium ei, pro quo fit.*

II. Hinc non valet exemplum candelæ (quo utitur Præpoſitivus) quæ licet accendatur pro uno tantum, æqualiter tamen omnibus prodeſt, qui ſimul commorantur, quamvis pro illis non accendatur. —— Nam ut ait S. Th. ibi *ad* 1. ſuffragium aſſimilari quidem poteſt lumini in hoc quod omnes eo ex charitate conſolantur, quamvis pro eis non fiat: *Sed in quantum eſt quædam ſatisfactio per intentionem facientis tranſlata in alterum, non eſt ſimile lumini, ſed magis ſolutioni alicujus debiti. Non eſt autem neceſſe, ut ſi debitum pro uno ſolvitur, ex hoc & debitum aliorum ſolvatur.*

III. Neque obeſt, quod, ex dictis ex Auguſtin. Suffragia illis proſint, qui dum viverent, ut ſibi poſtea prodeſſe poſſent meruerunt: contingere autem poteſt, quod aliqui magis meruerint, ut ſibi ſuffragia prodeſſent, quam illi, pro quibus fiunt. —— Reſpondet enim S. Th. ibi ad 2. *Quod illud meritum eſt conditionale. Hoc enim modo meruerunt, quod ſibi prodeſſent, ſi pro eis fierent, quod nihil fuit, quam facere ſe habiles ad recipiendum. Unde patet, quod non directe meruerunt illud juvamen ſuffragiorum, ſed per merita præcedentia ſe habilitaverunt, ut fructum ſuffragiorum ſuſciperent. Et ideo non ſequitur, quod meritum eorum fruſtretur.*

IV. Neque dicas, pauperes fore pejoris conditionis quam divites, quamvis minoris meriti, cum pro his plura ſuffragia, quam pro illis fiant. —— Quia (inquit S. Thom. ibi ad 3.) *Nihil prohibet, divites quantum ad aliquid eſſe melioris conditionis, quam pauperes, ſicut quantum ad expiationem pœnæ. Sed hoc quaſi nihil eſt comparatum poſſeſſioni Regni Cælorum, in qua pauperes melioris conditionis eſſe oſtenduntur per auctoritatem inductam,* Lucæ 6. nempe, *Beati pauperes, quia veſtrum eſt Regnum Dei.*

Quod dicendum eſt, etiamſi duo in hac vita æqualia merita comparaverint, ſed pro uno plura ſpecialia fiant ſuffragia. Nam eſto in participandis communibus ſuffragiis æquales ſint, ille tamen, pro quo plura ſpecialia ſuffragia fiunt, citius liberabitur a pœna, quia conditio annexa merito, in iſto plenius impletur, quam in illo. Merita enim merentur quidem abſolute præmium eſſentiale, & ob hanc cauſam hoc per preces viventium non augetur; ſed non merentur accelerationem præmii, niſi conditionate, ideſt, ſi pro eo ſuffragia fiant. Sicut qui membrum eſt alicujus communitatis meretur particeps fieri de bonis illius, ſed ſi ſint, & ſibi diſpenſentur.

V. Ex hac doctrina colligit S. Th. primo, art. 13. *Quod ſi valor ſuffragiorum conſideretur ſecundum quod valent ex virtute charitatis unientis membra Eccleſiæ, ſuffragia pro multis facta tantum ſingulis proſunt, ac ſi pro uno tantum fierent: quia charitas non diminuitur ſi dividatur effectus ejus in multos, immo magis augetur; & ſimiliter etiam gaudium, quanto pluribus eſt commune, fit majus, ut dicit Aug. l. 8. Confeſſ. c. 4. Et ſic de uno bono facto non minus lætantur multi in purgatorio, quam unus. Si autem conſideretur valor ſuffragiorum, in quantum ſunt ſatisfactiones quædam per intentionem facientis tranſlatæ in mortuos, tunc magis valet ſuffragium alicui, quod pro eo ſingulariter fit, quam quod fit pro eo communiter, & pro multis aliis. Sic enim effectus ſuffragiorum dividitur ex divina juſtitia inter eos, pro quibus ſuffragia fiunt. Unde patet, quod hæc quæſtio dependet ex prima, & ex hoc etiam patet, quare inſtitutum ſit, ut ſuffragia ſpecialia in Eccleſia fiant.* Et ratio ex dictis eſt: quia ſuffragia in ratione ſatisfactionis valent per modum ſolutionis debiti: ſolutio autem debiti non tantum ſolvit pro ſingulis, ſi dividatur inter plures, quantum ſi pro uno determinate ſolvat: ex ſolutione enim centum ſcutorum diviſa inter plures non tantum debiti in ſingulis extingueretur, quantum ſi illa centum uni ſoli applicarentur. Et *quamvis* (ut ait S. Thom. ibi ad 3.) *Divinæ virtuti non ſit magis difficile abſolvere multos, quam unum; tamen hujuſmodi orantis oratio non ita eſt ſatisfactoria pro multis, ſicut pro uno.*

VI. Colligit ſecundo S. Th. ibi, *art.* 14. Quod non tantum valent ſuffragia communia illis pro quibus non fiunt ſpecialia, quantum aliis pro quibus fiunt ſpecialia, & communia ſimul. Si enim ex dictis ſuffragia ſpecialia non indifferenter proſunt omnibus, ſed ei pro quo fiunt; ille cui applicantur, & communia, & particularia, recipiet fructum ex particularibus, & ex communibus, ubi ille, cui applicantur ſolum communia, ſolum ex communibus ſuffragiis fructum accipiet.

VII. Neque dicatur. Inter præcipua Eccleſiæ ſuffragia eſt Euchariſtia quæ cum contineat totum Chriſtum habet quodammodo efficaciam infinitam: ergo una oblatio Euchariſtiæ quæ communiter pro omnibus fit, valet ad plenam animarum e purgatorio liberationem.

Nam reſpondet S. Th. citato art. 14. ad 2. *Quod quamvis virtus Chriſti, qui continetur ſub ſacramento Euchariſtiæ, ſit infinita; tamen determinatus eſt effectus, ad quem illud ſacramentum ordinatur. Unde non oportet, quod per unum altaris ſacrificium tota pœna eorum qui ſunt in purgatorio expietur: ſicut etiam nec per unum ſacrificium quod aliquis offert liberatur a tota ſatisfactione debita pro peccatis. Unde & quandoque plures Miſſæ in ſatisfactionem unius peccati injunguntur.*

Credibile tamen eſt, quod per divinam miſericordiam, ſi aliquid de ſpecialibus ſuffragiis ſuperſit his, pro quibus fiunt (ut ſi eis non indigeant) aliis diſpenſetur, pro quibus non fiunt, ſi eis indigeant, ut patet per Damaſcenum in Sermone de dormientibus (quem tamen an ſit Damaſceni non pauci ambigunt) *ſic dicentem*: Vere Deus tamquam juſtus commetietur impotenti poſſibilitatem, tamquam ſapiens, defectuum commutationem negotiabitur: *Quæ quidem negotiatio attenditur, ſi id quod deeſt uni, altera ſuppleat.* Sicut ſi pius diſtributor ea quæ ſuperfluunt non egentibus, indigentibus applicaret.

§. II.

An Suffragia facta per Peccatores proſint Mortuis?

VIII. DE hoc agit S. Th. dicta *qu. 71. Suppl. art.* 3. ubi ait: *Quod in ſuffragiis, quæ per malos fiunt, duo poſſunt conſiderari. Primo ipſum opus operatum, ſicut ſacrificium altaris. Et quia noſtra ſacramenta ex ſe ipſis efficaciam habent abſque opere operantis, quam æqualiter explent, per quoſcumque fiant, quantum ad hoc ſuffragia per malos facta defunctis proſunt. Alio modo quantum ad opus operantis. Et ſic diſtinguendum eſt: Quia operatio peccatoris ſuffragia facientis, poteſt uno modo conſiderari, prout eſt ejus: Et ſic nullo modo meritoria eſſe poteſt, nec ſibi, nec aliis. Alio modo in quantum eſt alterius. Quod dupliciter contingit. Uno modo in quantum peccator ſuffragia faciens gerit perſonam totius Eccleſiæ: ſicut Sacerdos dum dicit in Eccleſia exequias mortuorum: Et quia ille intelligitur facere, cujus nomine, vel vice fit, ut patet per Dionyſium in lib. de Cæleſt. Hierarch. cap. 13. inde eſt, quod ſuffragia talis Sacerdotis, quamvis ſit peccator, defunctis proſunt. Alio modo quando agit ut inſtrumentum alterius. Opus enim inſtrumenti eſt magis principalis agentis. Unde quamvis ille qui agit ut inſtrumentum alterius non ſit in ſtatu merendi: actio tamen ejus poteſt eſſe meritoria ratione principalis agentis: ſicut ſi ſervus in peccato exiſtens, quodcumque opus miſericordiæ facit ex præcepto domini ſui charitatem habentis. Unde ſi quis in charitate decedens præcipiat ſibi ſuffragia fieri, vel alius præcipiat charitatem habens, illa ſuffragia valent defuncto, quamvis illi, per quos fiunt in peccato exiſtant: Magis tamen valerent, ſi eſſent in charitate; quia tunc ex duabus partibus opera illa meritoria eſſent.* Hæc S. Thom.

IX. Suffragia ergo, quæ valent ex opere operato, ut ſacrificium Altaris, etſi fiant per peccatores, defunctis valent, quia ex ſe ipſis efficaciam habent. Quæ vero ſolum valent ex opere operantis, quatenus quidem a peccatore fiunt, non proſunt mortuis: proderunt tamen, ſi is qui facit, vel gerat perſonam Eccleſiæ: ut dum Sacerdos in peccato celebrat exequias: vel ſi agat ut inſtrumentum ejus, qui in charitate mortuus, juſſit ſuffragia pro ſe fieri: quia talia opera licet quatenus per peccatorem exercentur, non ſint accepta Deo, nec ſint viva, ſunt accepta, & viva ratione illius, cujus vicem, ac perſonam gerit, ad quam Deus in illo opere reſpicit. Unde licet peccator dum facit illud opus, nullum ex eo reportet commodum, reportat tamen, qui fieri mandavit dum eſt diſpoſitus. Magis tamen valerent, ſi fierent per bonos, quia ſic valerent, & ex mandante, & ex eo, qui ſuffragia implet. Nam dum fiunt per malos, licet adſit capacitas valoris ex parte ejus pro quo fit, quam acquiſivit per opera propria, quæ geſſit in vita, deeſt tamen qualitas operis, quod prodeſſe debet, quæ pendet potius ex eo qui facit opus exequendo, ut S. Doct. ibi *ad 6.*

X. Si

X. Si dicas. Joan. 9. *Peccatores Deus non exaudit*; ergo ſuffragia per illos facta nihil proſunt —— Reſpondet S. Th. citato, *art. 14. ad* 1. hoc verum eſſe de oratione peccatoris, in quantum eſt ejus. Sed *Oratio per peccatorem facta quandoque non eſt peccatoris, ſed alterius: & ideo ſecundum hoc digna eſt, ut a Deo exaudiatur*, ſed addit, *tamen etiam quandoque Deus peccatorem audit, quando ſcilicet peccatores petunt aliquid Deo acceptum. Non enim ſolis juſtis, ſed etiam peccatoribus Deus bona ſua providet, ut patet Matth. 5. v. 45.* Qui ſolem ſuum oriri facit ſuper bonos, & malos, & pluit ſuper juſtos, & injuſtos: *non autem ex eorum meritis, ſed ex ſua clementia. Et ideo Jo. 9. ſuper illud* Deus peccatores non audit *Gloſſa* (ex Auguſt. Tract. 44. in Joann.) *dicit, quod loquitur*, ut inunctus, non ut plene videns. De hoc videndus S. Doct. *2. 2. q. 83. art. 16. & q. 178. art. 2. ad 1.*

XI. Quæres: An ſuffragia, quæ a vivis pro mortuis fiunt, facientibus proſint?

Reſpondet S. Th. dicta *q. 71. Suppl. art. 4.* Prodeſſe ſatisfacientibus, non in ratione ſatisfactionis, ſed in ratione meriti: Nam *opus ſuffragii, quod pro altero fit, poteſt conſiderari dupliciter. Uno modo, ut eſt expiativum pœnæ per modum cujuſdam recompenſationis, quæ in ſatisfactione attenditur. Et hoc modo opus ſuffragii, quod computatur quaſi ejus pro quo fit, ita abſolvit eum a debito pœnæ, quod non abſolvit facientem a debito pœnæ propriæ: Quia in tali compenſatione conſideratur æqualitas juſtitiæ: Opus autem iſtud ſatisfactorium, ita poteſt adæquari uni reatui, quod alteri non adæquetur. Reatus enim duorum peccatorum majorem ſatisfactionem requirunt, quam reatus unius. Alio modo poteſt conſiderari, in quantum eſt meritorium vitæ æternæ, quod habet in quantum procedit a radice charitatis: & ſecundum hoc non ſolum prodeſt ei pro quo fit, ſed facienti magis.* Et in hoc ſenſu intelligitur illud Pſ. 34. v. 13. *Oratio mea in ſinu meo convertetur.* Quod ſi opus eſſet tantum, ut adæquaret debitum pœnæ alterius, & propriæ, tunc in ratione ſatisfactionis prodeſſet ei, pro quo fit, & etiam facienti.

§. III.

De Suffragiis, quibus purgabuntur in fine ſeculi.

XII. DUbium eſt de his qui in fine ſeculi reperientur vivi, & tamen purgatione indigebunt: An & quibus ſuffragiis ſint adjuvandi, ut ſubito purgati ad conſortium Beatorum tranſeant.

Reſpondent aliqui, quod ſicut Chriſtus deſcendens ad inferos omnes juſtorum animas non tantum ex limbo verum etiam ex purgatorio liberavit plenariam omnibus tribuens peccatorum, & pœnarum indulgentiam. Ita idem ipſe deſcendens de Cælo glorioſus ad judicium omnibus animabus juſtis, quibus aliquid pœnarum reſtat, totum condonabit, Sanctis omnibus, qui cum ipſo ad judicium venturi ſunt, inſtantius intercedentibus: ita ut continuo poſt receptis corporibus nihil jam in eis reſtet purgandum, aut puniendum. Verum quia ſupra Quæſt. 2. de deſcenſu Chriſti ad inferos, *Dub. 3. §. 2.* cum S. Thoma probabilius exiſtimavimus, eum in ſuo deſcenſu non omnes, ſed eas tantum e purgatorio animas liberaſſe, quas plene purgatas invenit, multo minus hoc admittere poſſumus in ſuo adventu ad Judicium, qui erit ad exercendam juſtitiam, non miſericordiam.

XIII. Quare reſpondeo, probabilius eſſe, eos quos ultima dies vivos reperiet, igne conflagrationis, qui ut dicemus adventum Chriſti Judicis præcedet, ſubito purgandos eſſe, ſed ita ut gravitas, & acerbitas pœnæ ſuppleat quod deerit ex parte durationis. Accedit quod pœna illa erit hujus ſeculi, non futuri, & ideo plus valebit ad accelerandam purgationem, & quia adhuc erit tempus gratiæ, & miſericordiæ. Ita ex S. Th. infra, *q. 74. art. 8. ad 5.* ubi hanc rem tractans: *Tres* (inquit) *ſunt cauſæ, quare ſubito illi, qui vivi reperientur, purgari poterunt. Una eſt, quia in eis pauca purganda invenientur, cum terroribus, & perſecutionibus præcedentibus fuerint purgati. Secunda cauſa eſt, quia & vivi & voluntarii pœnam ſuſtinebunt: pœna autem in hac vita voluntarie ſuſcepta multo plus purgat, quam pœna poſt mortem inflicta, ſicut patet in Martyribus, quia* ſi purgandum quid in eis invenitur, paſſionis falce tollitur, *ut Auguſtinus dicit* (l. de unico Bapt. contra Petil. c. 13.) *Cum tamen pœna martyrii ſit brevis in comparatione ad pœnam, quæ in purgatorio ſuſtinetur. Tertia eſt, quia calor ille recuperabit in intenſione, quantum amittit in temporis brevitate.* Et hoc idem dici poterit de igne purgatorii, nimirum quod in fine mundi, ignis ille atrocitate, & intenſione brevitatem temporis purgationis compenſabit. Maxime quia tunc eis non deerit ſuffragium cæleſtis Eccleſiæ, quæ pro fidelibus ſemper intercedit, & voto, & merito, & vivi etiam ab omni labe purgati qui in illa extrema generali conflagratione pro vivis ac defunctis enixius orabunt, ſuaſque pro aliis ſatisfactiones Deo offerent. Uno verbo dicam cum Aug. *l. 21. de Civit. Dei, c. 18. 24. & 27.* quod eſto non omnes etiam mali, ut quidam putabant, futurum tamen erit ut aliqui per interceſſiones Sanctorum a pœnis temporariis in illa extrema die liberentur. Sed de hoc infra fuſius.

Q U Æ S T I O V.

De Sanctorum interceſſione.

AB animabus in Purgatorio detentis, circa quas hactenus morati ſumus, aſcendimus ad eas quæ in Cælis cum Chriſto regnant. Sequentes S. Th. *q. 72. Suppl.* & ea quæ fides Catholica docet contra hæreticos præſertim modernos ſtatuemus. Non tamen examinabimus, an Sanctorum animæ gaudeant modo beatitudine eſſentiali, an vero hæc ad diem extremi judicii differenda ſit: hoc enim jam ſtatuimus, *Tom. 1. in 1. p. Tract. de Viſione Dei, Q. 2. D. 3.* Sed ſuppoſito, quod Sanctorum animæ ſint perfecte beatæ, procedemus ad examinandum, qualiter ſe habeant erga viventes, & viventes erga illas. An ſint a viventibus invocandæ, an viventium preces cognoſcant, an a Deo exaudiantur, aliaque, de quibus eſt controverſia inter Catholicos, & Hæreticos. Quamquam vero hæc tractaverim in *Vera Eccleſia, T. 1. p. 2. art.* 14. pro ſtudioſi tamen inſtructione hic iterum tractanda ſuſcipio.

D U B I U M I.

An Sancti Orationes noſtras cognoſcant?

§. I.

Reſolutio Dubii.

NOn deſunt, qui velint, Sanctos in Cælo beatos non cognoſcere particulariter ea quæ hic aguntur, ſed ſolum in generali, & conſequenter nec preces, quas ad eos dirigimus, ex quo inferunt, ſuperflue ad illos preces dirigi. Attamen

I. Dico. Angeli, & Sancti cum Chriſto regnantes cognoſcunt preces viventium, quæ ad eos diriguntur. De Angelis aperta eſt Scriptura, *Tobiæ 12. v. 12.* ubi Angelus: *Quando* (inquit) *orabas cum lacrymis .... ego obtuli orationem tuam Domino*, Apoc. 8. v. 4. *Aſcendit fumus incenſorum de orationibus Sanctorum de manu Angeli.* Eodem pertinet quod pœnitentiam peccatoris cognoſcunt, *Lucæ 15. v. 10.* Quod hominem cuſtodiant in omnibus viis, ideſt, actionibus ſuis, *Pſalm. 90.* Quod in conſpectu Angelorum pſallamus, *Pſ. 137.*

II. De ſanctis animabus probo primo. Nam teſte Chriſto, *Matth. 22. v. 30.* animæ beatæ *ſunt ſicut Angeli Dei in Cælo*. Lucæ 20. v. 36. *Æquales Angelis*, Apoc. 21. v. 17. *Eadem eſt menſura hominis, quæ eſt Angeli.* Cum ergo Angelos cognoſcere noſtras preces certum ſit, certum quoque eſſe debet, animas beatorum eas cognoſcere.

Secundo. Apoc. 5. v. 5. *Unus de ſenioribus dixit* (Sancto Joanni) *Ne fleveris, ecce vicit Leo de tribu Juda.* Et *c.* 11. 18. 19. Viginti quatuor ſeniores, Apoſtoli, Prophetæ, & turbæ multæ in Cælo oſtenduntur eidem Joanni, tamquam cognoſcentes ſtatum Eccleſiæ militantis.

Tertio. Sanctis adhuc mortalibus divina revelatione innotuerunt ea, quæ in illorum abſentia gerebantur, etiam occultiſſima, *1. Reg. 9. 4. Reg. 5. & 6. & Act. 8.* Multo ergo magis exiſtimandi ſunt, nunc ea cognoſcere quæ a nobis fiunt ad eos pertinentia, quando corporis vinculis ſoluti Deo clare viſo perfruuntur. Et ſi Abraham nondum beatus audivit preces Epulonis in inferno jacentis: quanto magis nunc in Cælo beatus audit preces fidelium ipſum invocantium?

III. Accedit ratio, quam *Tom. 1. in p. Tract. de Viſione Dei, Q. 5. D. 3. §. 2. n. 11. &c.* expendimus, & quam S. Th. hac *q. 72. Suppl. art.* 1. repetit. Nimirum. Ad perfectionem beatitudinis pertinet, ut beatus in Verbo cognoſcat omnia, quæ ad ipſum pertinent. Unde ex hoc principio S. Th. *3. p. q. 10. art.* 2. probat, quod cum ad Chriſtum, & ejus dignitatem ſpectent quodammodo omnia, anima Chriſti cognoſcat omnia exiſtentia ſecundum quodcumque tempus; ergo cum animæ Sanctorum ſint perfecte beatæ, vident omnia, quæ ad ipſas ſpectant, & proinde vota, & preces, quæ ad ipſas a viventibus diriguntur: *Unuſquiſque beatus* (inquit S. Th. art. 1. citata q. 72. Suppl.) *tantum de aliis rebus neceſſarium eſt, ut in eſſentia divina videat, quantum perfectio ſuæ beatitudinis requirit. Hoc enim ad perfectionem beatitudinis requiritur, ut homo habeat quidquid velit, nec aliquid inordinate velit. Hoc autem recta voluntate quilibet vult, ut ea quæ ad ipſum pertinent cognoſcat. Unde cum nulla rectitudo Sanctis deſit, volunt cognoſcere ea, quæ ad ipſos pertinent: Et ideo oportet, quod illa in Verbo cognoſcant. Hoc autem ad eorum gloriam pertinet, quod auxilium indigentibus præſtent ad ſalutem. Sic enim Dei cooperatores efficiuntur, quo* nihil eſt divinius, *ut ait Dionyſ. 3. c. Cæleſtis Hierarch. Unde patet, quod Sancti habent cognitionem eorum, quæ ad hoc requiruntur. Et ſic manifeſtum eſt, quod in Verbo cognoſcunt vota, & devotiones, & orationes hominum, qui ad eorum auxilium confugiunt.*

IV. Hanc veritatem tradunt communiter Sancti Patres. Ex quibus Origenes, *Hom. 26. in Numeros*, & *Hom. 16. in Joſue*, Gregorius Nazianz. *Orat. 21. in fine*, S. Athanaſium ita orans: *Nos autem utinam ipſe benignus deſuper, & placidus aſpicias, atque hunc populum gubernes ... neque, ſi quidem res pacatæ futuræ ſint, in vita teneas, gregemque mecum paſcas.* Hieronymus, *Ep. 29.* modo 53. Theodoram viduam de mariti Lucinii morte, ſic conſolatur: *Ille jam ſecurus, & victor te aſpicit de excelſo, & favet laboranti, & juxta ſe locum præparat eodem amore, & eadem charitate &c.* Aug. *Serm. 94. de diverſis* (modo, *Serm. 316.*) de SS. Stephano, & Paulo (quem Stephani precibus converſum aſſerit) *Ambo* (inquit) *ibi vos videtis,*

am-